SREDNJI KATOLIČKI KATEKIZAM

SREDNJI KATOLIČKI
KATEKIZAM

ZA

NIŽE PUČKE ŠKOLE.

Po Deharbu.

Cijena 6 Dinara.

U ZAGREBU.

Naklada Nadbiskupske duhovne oblasti.

1931.

ORDINARIATUS ARCHIDIOECESIS ZAGREBIENSIS.

Nr. 1632.

Nihil obstat

Dr. **Carolus Hren,** m. pr.
censor.

Imprimatur

Datum Zagrebiae, die 21. Februarii 1931.

Dr. **Dominicus Premuš**, m. pr.
Episcopus Auxiliarius, Vicarius Generalis.

Odobreno od Ministarstva Prosvjete, Odelenje za Osnovnu Nastavu riješenjem od 13. decembra 1930. O. N. br. 90.884.

Nadbiskupska tiskara, Zagreb.

Molitve.

Molitva jutarnja.

Probudivši se reci:

Slava Ocu, koji me je stvorio!
Slava Sinu, koji me je otkupio!
Slava Duhu Svetomu, koji me je posvetio!

Ustajući reci:

Ustajem u imenu Spasiteljevu!
On me neka ravna i blagoslovi,
Oda zla brani i u život vječni vodi!

Obukavši se klekni i moli:

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Amen!

Bože, Ti si svojom moći
I ove me čuvo noći,
Da ustajem s tijelom zdravim;
Pa zato Te evo slavim.
I ovaj me dan nahrani
I od svakog zla odbrani,
A dobro ću ja činiti
I pobožan uvijek biti.

U Tebi se, Bože, zbudih,
Tebi prva miso budi;
Hvalim Tebi na nebesi',
Što nada mnom bdio jesi.

Što Ti želiš, u radosti
Uradiću Tvom milosti,
Grijeh ću mrzit danak cijeli.
Nek se zlo od mene dijeli.
Samo Ti me ne ostavi,
Oče mili od ljubavi!
Tvoje eto zovem ime,
Pomozi me, Bože, njime;
Ti svemožne širi ruke,
Blagoslovi njive, luke,
Prijatelje i rodbinu
I svu milu domovinu.

Za roditelje:

Bože, čuvaj u milosti
Oca milog, majku dragu;
Daj im zdravlja, daruj snagu,
Svakoga ih zla oprosti!
Koji mene ljube, hrane,
Radosno im dulji dane!

Molitva Majci Božjoj.

Pod tvoju obranu utječemo se, sveta Bogorodice: naših prošnja ne prezri u potrebama našim, nego od pogibli sviju oslobodi nas vazda, Djevice slavna i blagoslovena, Gospođo naša, posrednice naša, zagovornice naša; sa svojim Sinom nas pomiri, svojemu Sinu nas preporuči, svojemu Sinu nas pokaži.

O Marijo, majko Isusova
Kod prijestolja izmoli njegova,
Da mi oprosti grijehe moje.
Očenaš. — Zdravomarija i Anđeo Gospodnji.

Molitva prije blagovanja.

Ti nam, Bože, jelo, pilo
Daješ djeci svojoj milo,
Tvoju ljubav slavimo!
Mnogi, mnogi traže hljeba;
Pomozi im sred potrebâ;
To od Tebe molimo.
Očenaš. — Zdravomarija.

Poslije blagovanja.

Dobri Oče, hvala Tebi,
Šta nas hraniš u potrebi,
Daj, da k dobru to nam bude,
Osladi nam naše trude.
I sirotam daj se smili.
Jer i njim si otac mili.
Očenaš. — Zdravomarija.

Ovo moli, prije nego se ideš učiti.

Tebi ću, Bože, sada na slavu učiti:
Daj mi prosvijetli um i pamet.

Kad si naučio zadaću.

Hvala Ti, Bože, što sam naučio zadaću;
Daj mi, da budem dobro znao, Tebi na slavu.

Molitva večernja.

Hvala Bogu, prođe danak,
I dolazi slatki sanak,
Ali prije neg' ću spati,
Bože, Tebe ću prizvati.

Da mi budeš u pomoći
Nastajuće ove noći,
Da me svaka bijeda mine,
I sunce mi opet sine.

Molitva Majci Božjoj.

Zdravo, kraljice, majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K Tebi vapijemo prognani sinovi Evini, k Tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

Spomeni se, predobrostiva Djevice Marijo, da se nije nikada čulo, da bi ko bio neuslišen, koji se pod Tvoju odbranu utekao, koji je zatražio Tvoju pomoć i Tvoj zaprosio zagovor. Tim pouzdanjem obodren utječem se k Tebi, Djevice djevicâ, k Tebi dolazim, pred Tobom uzdišući grešnik stojim; nemoj, majko Riječi (Božje), riječi mojih prezreti, nego ih posluhni milostivo i usliši.

O Marijo, blažena Djevica,
Budi meni uvijek zaštitnica!

Ova dva posljednja retka izgovori više puta na dan, osobito u napasti i potrebi.

Čin vjere, ufanja i ljubavi.

Bože, vjerujem u Te, jer si nepogrešivo istinit!
Bože, ufam se u Te, jer si beskrajno milosrdan!
Bože, ljubim Te, jer si neizmjerno dobar!

Preporuka u svete ruke Isusove.

Isuse, moj spasitelju,
Oh usliši vruću želju;
Zavij me u svoje rane,
Da me oda zla brane.

U krevetu (postelji) reci još: Oče u ruke Tvoje predajem duh svoj!« te se prekriži.

Ne zaboravi, dijete moje, ujutro, o podne i uveče, kada zvoni Gospi na pozdrav, izmoliti ovu molitvu: Anđeo Gospodnji i t. d.

Kršćanski nauk.

Uvod.

O vjeri.

1. Zašto smo na svijetu?

Na svijetu smo zato, da Boga spoznamo, ljubimo, služimo i tako u nebo dođemo.

2. Što treba zato činiti, ako hoćemo da Boga spoznamo, služimo i tako u nebo dođemo?

Ako hoćemo da Boga spoznamo, služimo i u nebo dođemo, treba:

1.) da vjerujemo što je Bog objavio;

2.) da sve držimo što je Bog zapovjedio;

3.) da upotrebljavamo sredstva milosti, koja je Bog za naše spasenje naredio.

3. Iz koje ćemo to knjige naučiti?

To ćemo naučiti iz Katoličkoga Katekizma.

4. O čemu dakle govori katekizam?

1.) o vjeri,

2.) o zapovijedima,

3.) o sredstvima milosti, to jest o svetim sakramentima i o molitvi.

Opomena. Rado slušaj kršćanski nauk i marljivo uči katekizam, da naučiš Boga pravo poznati i ljubiti, te da se spaseš.

GLAVA PRVA.

O vjeri.

§ 1. Pojam i predmet vjere.

1. Što će reći: kršćanski vjerovati?

Kršćanski vjerovati reći će: tvrdo držati za istinu sve ono, što je Bog objavio i što nam po svojoj crkvi predlaže vjerovati.

2. Zašto smo dužni vjerovati sve, što je Bog objavio?

Dužni smo vjerovati zato, jer je Bog nepogrešivo istinit.

3. Kako je do nas došlo, što je Bog objavio?

Što je Bog objavio, došlo je do nas što pismeno po Svetom Pismu, što usmeno po predaji.

4. Je li vjera za spasenje potrebna?

Vjera je svakako za spasenje potrebna, jer, kako Sveto Pismo kaže:

»Bez vjere nije moći ugoditi Bogu«. Heb. 11, 6.

Isus Krist kaže: »Koji vjeruje i pokrsti se, taj će se spasti, a koji ne vjeruje, osudiće se.« Mark. 16. 16.

5. Može li se čovjek u svakoj vjeri spasti?

Čovjek se ne može u svakoj vjeri spasti, nego samo u pravoj vjeri, koju je Krist, naš Gospodin, učio.

6. Gdje je prava vjera, koju je Krist učio?

Prava vjera, koju je Krist učio, samo je u crkvi katoličkoj.

7. Je li dosta samo srcem vjerovati?

Samo srcem vjerovati nije dosta, nego vjeru treba i izvanjim načinom pokazati.

8. Kakovim znakom pokazuje kršćanin katolik svoju vjeru?

Kršćanin katolik pokazuje svoju vjeru osobito znakom svetoga križa.

Opomena. Ne stidi se nikada svoje katoličke vjere, križaj se često puta pobožno.

Vjerovanje apostolsko.

1. Gdje je ukratko, što treba da najprije znamo i vjerujemo?
Što treba da najprije znamo i vjerujemo, nalazi se u dvanaest članaka Vjerovanja apostolskoga.

2. Kaži Vjerovanja apostolsko!
Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umr'o i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih, uzašao na nebesa; sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijehâ, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen.

Prvi članak vjere.

3. Kako glasi prvi članak vjere?
Prvi članak vjere glasi: Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje.

§ 1. Bog.

V j e r u j e m u B o g a.

4. Ko je Bog?
Bog je neizmjerno savršen duh, gospodar neba i zemlje, od koga nam je sve dobro.

5. Zašto velimo, da je Bog duh?
Bog je duh, jer ima razum i slobodnu volju, a nema tijela.

6. Zašto velimo, da je Bog neizmjerno savršen?
Bog je neizmjerno savršen, jer su u njemu sve savršenosti bez mjere i broja.

7. Koje savršenosti Božje treba da osobito pamtimo?
Treba da osobito pamtimo ove savršenosti Božje: Bog je vječan, svudašnji, sveznajući i svemogući; on je neizmjerno svet i pravedan i dobrostiv.

8. Što će reći: Bog je v j e č a n?
Bog je vječan reći će: Bog nije počeo živjeti niti će prestati; on živi odvijeka dovijeka.

Bog vjekuje vijek odvijeka,
Nit ga žića konac čeka.

9. Što će reći: Bog je s v u d a š n j i?
Bog je svudašnji reći će: Bog je svagdje: na nebu, na zemlji i na svakome mjestu.

10. Što će reći: Bog je s v e z n a j u ć i?
Bog je sveznajući reći će: Bog zna sve, što je bilo, što je sada i što će biti, pa i to, što mislimo.

Jedno oko uvijek gleda,
Kom se sakrit ništa ne da.

11. Što će reći: Bog je s v e m o g u ć i?
Bog je svemogući reći će: Bog sve može; samo treba da hoće, pa već ono i bude.

12. Što će reći: Bog je s v e t?
Bog je svet reći će: on hoće i ljubi samo što je dobro, a mrzi zlo.

13. Što će reći: Bog je p r a v e d a n?
Bog je pravedan reći će: on naplaćuje dobro, a kazni zlo, kako je ko zaslužio, ako ne uvijek na ovom svijetu, a ono svakako na drugom.

P r i m j e r: Potop. Bogati raskošnik i siromašni Lazar.

14. Što će reći: Bog je d o b r o s t i v?
Bog je dobrostiv reći će: Bog je pun ljubavi, pa zato nama i svima stvorovima daje nebrojena dobra.

»Tako je ljubio Bog svijet, da je Sina svojega jedinorodenoga dao.« Iv. 3, 16.

15. Ima li više nego jedan Bog?
Nema; samo je jedan Bog.

16. Možemo li Boga vidjeti?
Boga ne možemo tjelesnim očima vidjeti, jer je duh.

O p o m e n a. Ljubi Boga, pokloni mu svoje srce zauvijek. On ga želi imati, da ga spase, zato i kaže: »Sine moj, daj mi srce svoje.« Prič. 23, 26.

§ 2. Bog u tri osobe.

Vjerujem u Boga Oca.

17. Koliko je osoba u Bogu?

U Bogu su tri osobe, Otac, Sin i Duh Sveti.

18. Je li svaka ova osoba Bog?

Jest; Otac je pravi Bog, Sin je pravi Bog, Duh Sveti je pravi Bog.

19. Pa je li ipak samo jedan Bog?

Jest; ove tri osobe samo su jedan Bog.

20. Zašto su te tri osobe samo jedan Bog?

Te tri osobe zato su samo jedan Bog, jer sve tri imaju jednu istu božansku narav.

21. Je li koja osoba starija ili mogućnija od druge?

Nije, već su sve tri osobe odvijeka, sve su jednako moguće, dobre i savršene, jer su sve tri samo jedan Bog.

22. Kako se jedno Božanstvo u tri osobe zove jednim imenom?

Jedno Božanstvo u tri osobe zove se jednim imenom: presveto Trojstvo.

Opomena. Ne zaboravi nikada koliku si zahvalnost dužan presvetom Trojstvu za neizmjerna dobročinstva, što si mu na svetom krstu svečano obećao. (Blagdan presvetoga Trojstva.)

§ 3. Stvaranje i upravljanje svijeta.

Stvoritelj neba i zemlje.

23. Zašto zovemo Boga stvoriteljem neba i zemlje?

Boga zovemo stvoriteljem neba i zemlje, jer je on stvorio svijet, to jest nebo i zemlju i sve, što je na njima.

24. Što će reći stvoriti?

Stvoriti reći će: nešto ni od čega učiniti.

25. Kako je Bog stvorio nebo i zemlju?

Bog je samo htio da bude, pa je odmah postalo nebo i zemlja.

Čim Bog riječcu budi reče,
Nebo, zemlja posta veće,
Posta svjetlost i razdijeli
Mrku noć i danak bijeli.

26. Što čini Bog, da svijet ne propadne?

Da svijet ne propadne Bog izdržava i upravlja svijet.

27. Što će reći: Bog izdržava svijet?

Bog izdržava svijet reći će: Bog čini, da svijet stoji, dok je njemu drago.

28. Što će reći: Bog upravlja svijet?

Bog upravlja svijet reći će: Bog škrbi za sve, redi i ravna sve, kako je njemu drago.

29. Skrbi li dakle Bog i za nas?

Bog skrbi i za nas, jer od njega nam je život i zdravlje, hrana i pilo, stan i odijelo i svako dobro za tijelo i dušu.

Moja hrana i oprava
Blagodat je Božja prava;
Bog sve ljubi pa sve dari,
Što kom treba — svakom stvari.
Božja ruka dala,
Na daru joj hvala!

30. Zašto nam Bog toliko dobra daje?

Bog nam toliko dobra daje, jer je on naš predobri otac.

31. Kakvi treba da smo mi Bogu, kad je on naš predobri otac?

Kad je Bog naš predobri otac, mi treba da smo dobra njegova djeca, te da ga nadasve ljubimo.

32. Hoće li Bog i zlo, što je na svijetu?

Zla ne će Bog, ali ga ipak prepušta, jer zna i zlo obratiti na dobro.

Primjer: Josip misirski.

33. Kako zovemo brigu, kojom Bog izdržava i upravlja svijet?

Brigu, kojom Bog izdržava i upravlja svijet, zovemo p r o m i s a o B o ž j i ili p r o v i d n o s t B o ž j a.

O p o m e n a. Ne mrmljaj i ne tuži se na naredbe Božje, jer Bog najbolje zna, što je tebi korisno. Pače primaj ponizno i rado sve nevolje iz ruke Božje, pa će ti biti na spasenje: »Znademo pak, da onima, koji Boga ljube, sve pomaže k dobru.« (Rim. 8, 28.)

§ 4. Anđeli.

34. Je li Bog stvorio samo ovaj svijet, koji vidimo?

Bog je stvorio još i svijet, što ga ne vidimo, a to su nebrojeni dusi, koje zovemo anđeli.

35. Kakvi su bili anđeli, kad ih je Bog stvorio?

Kad je Bog anđele stvorio bili su svi dobri i srećni.

36. Jesu li ostali svi anđeli dobri i srećni?

Nisu; mnogi su sagriješili, pa ih je Bog bacio u pakao. Oni se zove đavoli ili zli dusi.

37. Kakvi su dobri anđeli nama?

Dobri anđeli imadu nas rado, čuvaju nam dušu i tijelo, mole se za nas i opominju nas na dobro, pa se zato i zovu anđeli čuvari.

P r i m j e r: Mladi Tobija.

38. Što smo mi zato dužni svojemu anđelu čuvaru?

Mi smo dužni svojega anđela čuvara štovati, slušati i zahvalni mu biti.

Poslušajmo anđela čuvara,
Kad nas puti, milostivo kara,
Jerbo uvijek anđeo je taj,
Koj nam kaže pravi put u raj.

39. Kakvi su nam zli duhovi?

Zli duhovi napastuju nas iz zlobe i zavisti, da nas navedu na grijeh, te rinu u vječnu propast.

P r i m j e r: Zmija u raju.

40. Kako nam se treba braniti od njihove napasti?

Treba nam se moliti Bogu i napasti na grijeh od sebe postojano odbijati.

O p o m e n a. Štuj svaki dan svoga anđela čuvara i prizivaj ga u pomoć u svakoj pogibli duše i tijela. Odbij svaku zlu misao, a i svakoga, koji bi htio da te zavede na zlo. Čuvaj se igdje reći ili učiniti što nepristojno, jer te svuda prati anđeo čuvar.

§ 5. Prvi ljudi i grijeh istočni.

41. Koji je najplemenitiji stvor Božji na zemlji?

Najplemenitiji stvor Božji na zemlji jest čovjek.

42. Kako je Bog stvorio prvoga čovjeka?

Bog je načinio od zemlje tijelo i udahnuo mu besmrtnu dušu; tako je postao prvi čovjek.

43. Što ima dakle čovjek?

Čovjek ima tijelo i dušu.

44. Što je duša?

Duša je besmrtni duh, stvoren na sliku i priliku Božju, bez kojega ne bismo mogli misliti ni živjeti.

Od Boga je udahnuta duša,
Da ga spozna i štuje i sluša.

45. Umre li duša, kada tijelo umre?

Ne; duša ne umre nikada.

46. Kako se zovu prvi ljudi, koje je Bog stvorio?

Prvi ljudi, koje je Bog stvorio, zovu se Adam i Eva.

47. Jesu li prvi ljudi isprva bili dobri?

Prvi ljudi bili su isprva dobri, sveti i pravedni.

48. Jesu li bili sreći?

Jesu; oni su živjeli veoma srećno u raju zemaljskom, pa ne bi bili nikada umrli.

49. Jesu li ostali uvijek onako dobri i srećni?

Nisu; oni su sagriješili, jeli su zabranjeno voće, pa ih je zato Bog kaznio.

50. Kako ih je zato Bog kaznio?

Bog ih je istjerao iz raja zemaljskoga, pa su morali mnogo mučiti se i napokon umrijeti.

51. Je li onaj grijeh naškodio samo prvim ljudma, Adamu i Evi?

Onaj grijeh nije naškodio samo prvim ljudma, nego i svima ljudma, jer je i grijeh i kazan prešla na sve ljude, te se mi svi sada u grijehu rađamo.

52. Kako se zove taj grijeh u kojem se svi rađamo?

Grijeh, u kojem se svi rađamo, zove se istočni grijeh.

53. Tko je od svih ljudi bio, na koga taj istočni grijeh nije prešao?

Blažena Djevica Marija, koja je osobitom milošću Božjom od svake ljage grijeha uvijek čista bila.

Blagdan Bezgrešnoga začeća bl. Dj. Marije 8. prosinca.

54. Što bi od čovjeka bilo, da se nije Bog na njega smilovao?

Da se nije Bog na čovjeka smilovao nijedan čovjek ne bi više mogao naći milosti u Boga niti se spasti.

55. Kako se Bog smilovao na ljude?

Bog se smilovao na ljude ovako: obećao im je spasitelja, koji će ih izbaviti iz grijeha i pribaviti im opet milosti i pravo na nebo.

Da nam ne bi Krista Spasa,
Ne bi raju bilo glasa.

56. Kad je došao obećani spasitelj?

Obećani spasitelj došao je otprilike četiri hiljade godina, otkako je čovjek stvoren.

Opomena. Budi, drago dijete, dobro i Bogu poslušno. Mrzi grijeh, od kojega je sve zlo na svijetu. »Grijeh čini narode bijedne.« Crkv. 14, 34.

Drugi članak vjere.

1. Kako glasi drugi članak vjere?

Drugi članak vjere glasi: I u Isusa krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega.

2. Što nas uči drugi članak vjere?

Drugi članak vjere uči nas, da je jedini Sin Božji Isus Krist, Gospodin, onaj spasitelj, koga je Bog ljudima obećao i poslao.

3. Što znači riječ I s u s?

Riječ Isus znači: spasitelj i otkupitelj.

3. Što znači riječ K r i s t?

Riječ Krist znači: pomazanik.

5. Zašto se Isus zove p o m a z a n i k?

Isus se zove pomazanik, jer je naš najveći prorok, svećenik i kralj, a u starom su zavjetu proroke, svećenike i kraljeve mazali uljem.

6. Zašto se Isus Krist zove j e d i n i s i n B o ž j i?

Isus Krist zove se jedini sin Božji, jer je on jedini sin Božji po naravi i odvijeka, pravi Bog kao i Otac.

7. Jesmo li i mi djeca Božja?

I mi smo djeca Božja, ali ne po naravi i odvijeka, nego smo samo po milosti posinjeni.

8. Zašto velimo, da je Isus Krist n a š G o s p o d i n?

Isus Krist zato je naš Gospodin, jer je on:

1.) naš Bog,

2.) naš otkupitelj, koji nas je otkupio svojom krvlju.

Opomena. Prizivaj više puta ime Isusovo, osobito u napasti i nevolji. Rado pozdravljaj s »Hvaljen Isus!« i odzdravljaj s »Uvijeke!« (Blagdan Presvetoga imena Isusova.)

Treći članak vjere.

1. Kako glasi treći članak vjere?

Treći članak vjere glasi: Koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice.

§ 1. Utjelovljenje Isusa Krista.

2. Što nas osobito uči treći članak vjere?

Treći članak vjere uči nas osobito, da je Sin Božji po Duhu Svetom postao čovjek, to jest, da je uzeo dušu i tijelo, kako to i mi ljudi imamo.

3. Kako zovemo to otajstvo?

To otajstvo zovemo utjelovljenje Sina Božjega.

4. Što dakle po tomu vjerujemo o Isus Kristu?

Vjerujemo, da je Isus Krist zajedno pravi Bog i pravi čovjek: Bog je odvijeka, a čovjek je postao u vremenu.

5. Od koga je Sin Božji primio čovječju narav?

Sin Božji primio je čovječju narav od Marije, prečiste Djevice; zato se Marija i zove **Majka Božja** ili **Bogorodica**. (Blagovijest.)

6. Je li Isus imao oca?

Isus kano čovjek nije imao oca.

7. A što mu je bio sv. Josip?

Sveti Josip bio je Isusu samo hranitelj.

8. Zašto je Sin Božji postao čovjek?

Sin Božji postao je čovjek, da može za nas trpjeti i umrijeti, jer kano Bog nije mogao ni trpjeti ni umrijeti.

9. Koliko je tomu već godina, što se Sin Božji rodio od Marije Djevice?

Što se Sin Božji rodio od Marije Djevice, tomu su već blizu dvije tisuće godina.

10. Gdje se Isus rodio?

Isus se rodio u Betlehemu u štalici (Božić).

11. Tko je prvi došao pokloniti se djetetu Isusu?

Prvi došli su se Isusu pokloniti pobožni pastiri iz okolice, a zatim tri mudraca ili kralja s Istoka.

12. Kako su doznali pastiri, a kako mudraci da se Isus rodio?

Pastirima je to kazao anđeo, a trima mudracima pokazala je to čudnovata zvijezda.

Opomena. Onaj, koji je nad sve Bog, blagosloven uvijeke (Rim. 6, 5.), tebi je za ljubav postao siromašno dijete. Zapamti to i hvali Bogu za to svesrdno, osobito kada ujutru, o podne i uveče zvoni Gospi na pozdrav.

§ 2. Skrovito življenje Isusovo.

13. Što se dogodilo s Isusom četrdeseti dan poslije rođenja?

Četrdeseti dan bio je Isus u jerusalimskom hramu Bogu prikazan. (Svijećnica.)

14. Što se zatim dogodilo?

Josip i Marija pobjegli su s djetetom Isusom u Misir (Egipat), jer je Kralj Herod htio da ga pogubi. (Nevina dječica.)

15. Gdje je živio Isus, kad se vratio iz Misira?

Kad se Isus vratio iz Misira živio je u Nazaretu u kući svojih roditelja i bio im je poslušan.

16. Zašto je htio Isus, Sin Božji, biti poslušan?

Isus, Sin Božji, htio je biti poslušan, da pokaže djeci, kako treba slušati roditelje?

Poslušnost je nad sve bolja,
Bogu godi dobra volja;
Poslušnosti primjer čist
I sam dade Isus Krist.

17. Što znamo o Isusu kad mu je bilo dvanaest godina?

Kad je Isusu bilo dvanaest godina išao je sa svojim roditeljima u Jerusalim i ondje tri dana ostao u crkvi.

18. Zašto je ostao Isus u crkvi?

Isus je ostao u crkvi da nam pokaže, kako treba rado moliti, nauk slušati i u crkvu rado ići.

§ 3. Javno življenje Isusovo.

19. Što je Isus učinio kad mu je bilo trideset godina?

Kad je Isusu bilo trideset godina išao je k rijeci Jordanu, gdje se dao krstiti od Ivana; a zatim je otišao u pustinju i ondje postio četrdeset dana i noći.

20. Što je učinio Isus kada se vratio iz pustinje?

Kada se Isus vratio iz pustinje, počeo je javno naučavati i učenike oko sebe sakupljati, od kojih je izabrao dvanaestoricu, da ga svuda prate, te ih prozvao apostolima.

21. Što je naučavao Isus?

Isus je naučavao sve ono, što smo mi dužni vjerovati, ufati se i činiti, da se spasemo.

22. Čim je dokazao Isus Krist da mu je nauk istinit i od Boga?
Da mu je nauk istinit i od Boga dokazao je to Isus Krist:
1.) svojim svetim životom,
2.) čudesima i proroštvima.

23. Kaži mi koje čudo koje je Isus učinio?
Isus je pretvorio vodu u vino; s pet hljebova nahranio je preko pet tisuća ljudi; jednom je riječju utišao vjetar i valove; izcjeljivao je bolesne, a uskršavao mrtve.

Opomena. Vjeruj čvrsto u Isusa Krista i nauk njegov, jer on sam reče: »Ja sam put, istina i život; niko ne dođe k Ocu do kroz mene.« Iv. 14, 6.

Četvrti članak vjere.

24. Kako glasi četvrti članak vjere?
Četvrti članak vjere glasi: Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umr'o i pokopan.

25. Što nas uči četvrti članak vjere?
Četvrti članak vjere uči nas, da je Isus za nas trpio, na križu umr'o i pokopan.

26. Je li Isus trpio kano Bog ili kano čovjek?
Isus je trpio kano čovjek, to jest po svojoj čovječjoj naravi.

27. Što je trpio Isus?
Isus je svega života trpio neizrecivo mnogo. Napokon su ga uhvatili, obružili, bičevali, trnjem okrunili i najposlije na križ razapeli.

28. Tko je Isusa osudio na smrt?
Isusa je osudio na smrt rimski upravitelj židovske zemlje Poncije Pilat.

29.Gdje je Isus raspet?
Isus je raspet na gori Kalvariji blizu Jerusalima.

30. Što se dogodilo kod smrti Isusove?
Kod smrti Isusove pomrčalo je sunce, zemlja se potresla, kamenje se raspalo, grobovi su se otvorili, i mnogi su mrtvaci ustali.

31. Kako je Isus umr'o?
Ovako: umirući reče Isus: »Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!« prekloni glavu i izdahnu.

32. Je li Isus morao umrijeti?
Nije; Isus je dragovoljno htio umrijeti.

33. Zašto je Isus htio trpjeti i umrijeti?
Isus je htio trpjeti i umrijeti, da za naše grijehe zadovolji pravdu Božju, da nam opet pribavi izgubljenu milost i da nas otkupi i spase.

34. Za koje grijehe zadovoljio je Isus?
Isus je zadovoljio za istočni grijeh i za sve druge grijehe svih ljudi.

Opomena. Nikada ne zaboravi koliko te je Isus ljubio i koliko je za te trpio, pa obećaj, da ćeš onomu živjeti, koji je za te umr'o.
(Pobožnost muke Isusove — raspelo — križni put — nemrs u petak.)

Peti članak vjere.

1. Kako glasi peti članak vjere?
Peti članak vjere glasi: Sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih.

2. Što znače riječi: sašao nad pakao?
Riječi: sašao nad pakao znače, da je duša Isusova poslije njegove smrti sašla u pretpakao, da izbavi duše preminulih pravednika.

3. Zašto su bile duše preminulih pravednika u pretpaklu?
Duše preminulih pravednika bile su zato u pretpaklu, jer je zbog grijeha bilo zatvoreno nebo, pa je trebalo da tekar Krist otvori nebo.

4. Je li duša Kristova uvijek ostala u pretpaklu?
Nije ostala, nego se treći dan (u nedjelju) opet združila s tijelom, te je Isus slavno uskrsnuo iz groba. (Uskrs.)

5. Jesu li učenici vidjeli Isusa poslije uskrsnuća?
Učenici su vidjeli Isusa poslije uskrsnuća više puta, pače ga se doticali, s njime govorili i blagovali.

6. Kako je još dugo ostao Isus na zemlji poslije uskrsnuća?
Poslije uskrsnuća ostao je Isus jošte četrdeset dana na zemlji.

Opomena. Ako hoćeš da budeš s Kristom u slavi, treba da s njim trpiš. »Ako trpimo, s njim ćemo kraljevati.« II. Tim. 2, 12.

Šesti članak vjere.

7. Kako glasi šesti članak vjere?
Šesti članak vjere glasi: Uzašao na nebesa; sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega.

8. Što nas uče riječi: uzašao na nebesa?
Riječi: uzašao na nebesa uče nas, da je Isus Krist svojom smrću s dušom i tijelom uzašao na nebesa. (Spasovo.)

9. Gdje je Krist uzašao na nebesa?
Krist je uzašao na nebesa na Maslinskoj gori na oči svojim učenicima.

10. Što znače riječi: sjedi o desnu Bogu?
Znače, da je Krist i kano čovjek dionik moći i slave Božje.

Opomena. Moli često dragoga Spasitelja, da i tebe primi u nebo, i ne žali truda, da postigneš tu milost.

Sedmi članak vjere.

11. Kako glasi sedmi članak vjere?
Sedmi članak vjere glasi: Odonud će doći suditi žive i mrtve.

12. Što nas uči sedmi članak vjere?
Sedmi članak vjere uči nas, da će Isus Krist na svršetku svijeta opet doći s velikom silom i slavom suditi sve ljude, dobre i zle.

13. Kako se zove sud na svršetku svijeta?
Sud na svršetku svijeta zove se općeniti sud ili sudnji dan, jer će se onda suditi svima ljudma svega svijeta zajedno.

14. O čemu će se suditi?
Sudit će se o svakoj misli, riječi i činu pa i o tom, jesmo li zanemarili šta dobro učiniti.

15. Što će Bog učiniti poslije općenitoga suda?
Poslije općenitoga suda Bog će dobre uzeti sa sobom na nebo, a zle baciti u pakao.

16. Ima li osim općenitoga suda još kakav drugi sud?
Osim općenitoga suda ima još i poseban sud, na kojem se svakom čovjeku posebno sudi odmah netom umre.

17. Kamo ide duša poslije posebnoga suda?
Poslije posebnoga suda ide duša u nebo ili u pakao ili u čistilište.

18. Koje duše idu u čistilište?
U čistilište idu duše pravedničke, koje još nisu posve čiste ili koje moraju za svoje grijehe kazan trpjeti.

19. Hoće li i poslije općenitoga suda jošte ostati čistilište?
Poslije općenitoga suda ne će više biti čistilišta, nego samo nebo i pakao.

Kad proklete izgrđene
Baciš muke na paklene,
Povedi me uz blažene!

Opomena. Ne čini ništa zlo, pa ni nasamo, jer Božje oko vidi sve. »I sve, što se zbiva, iznijeće Bog na sud. Prop. 12, 14. — i ono, što je sakriveno u tami.« 1. Kor. 4, 5.

Osmi članak vjere.

1. Kako glasi osmi članak vjere?
Osmi članak vjere glasi: Vjerujem u Duha Svetoga.

2. Što nas uči osmi članak vjere?
Osmi članak vjere uči nas, da je Duh sveti treća božanska osoba, koja odvijeka izlazi od Oca i Sina.

3. Gdje je Duh Sveti?

Duh Sveti kano Bog je svagdje, ali kano djelitelj milosti osobito je u crkvi katoličkoj i u duši pravednikâ.

4. Kad je Duh Sveti poslan crkvi?

Duh Sveti je poslan crkvi, kad je u liku gorećih jezika sašao nad apostole. (Duhovi — Trojaci.)

5. Dokle ostaje Duh Sveti u duši?

Duh Sveti ostaje u duši dotle, dok čovjek ne sagriješi smrtnim grijehom.

Opomena. Čuvaj se grijeha, da ti bude duša dostojan stan Duhu Svetomu. »Jer u zlobnu dušu ne unide mudrost niti se nastani u tijelu podložnu grijesima.« Mud. 1, 4.

Deveti članak vjere.

1. Kako glasi deveti članak vjere?

Deveti članak vjere glasi: Svetu crkvu katoličku, općinstvo svetih.

§ 1. O crkvi.

2. Što je crkva katolička?

Crkva katolička jesu svi oni kršćani na zemlji, koji vjeruju katoličku vjeru i koji su pod jednom vrhovnom glavom, svetim ocem papom.

3. Zar nije Krist vrhovni glavar crkve?

Krist je dakako vrhovni glavar crkve, ali nevidljivi.

4. Je li Krist dao svojoj crkvi i vidljivog vrhovnog glavara?

Jest; Krist je dao svojoj crkvi, koja je vidljiva općina, i vidljivoga vrhovnoga glavara.

5. Koga je Krist najprije postavio za vidljivoga vrhovnog glavara?

Za vidljivoga vrhovnoga glavara svoje crkc postavio je Krist najprije svetoga Petra apostola.

6. Tko je po smrti svetoga Petra vidljivi vrhovni glavar crkve?

Po smrti svetoga Petra vidljivi vrhovni glavar crkve je sveti otac papa, koji je zakoniti nasljednik svetoga Petra na biskupskoj stolici rimskoj.

7. Ima li osim pape još i drugih poglavara u crkvi?

U crkvi ima još i drugih crkvenih poglavara, a to su biskupi, koji upravljaju pojedinim biskupijama, i svećenici, koji pomažu biskupima u službi.

8. Tko je tako uredio crkvu?

Crkvu je tako uredio Isus Krist, njezin božanski utemeljitelj.

9. Je li Krist osnovao jednu ili više crkvi?

Krist je osnovao samo jednu crkvu, kako je i učio samo jednu vjeru.

10. Po čemu se poznaje prava crkva Kristova?

Prava crkva Kristova poznaje se po tome, što je: 1. jedna, 2. sveta, 3. katolička i 4. apostolska.

11. Koja je ta Kristova crkva?

Kristova crkva je rimokatolička crkva, koja priznaje rimskoga papu za svoga vrhovnoga glavara.

12. Zašto je Krist osnovao crkvu?

Krist je osnovao crkvu zato, da po njoj vodi sve ljude u život vječni.

Crkva nam je Božja namjesnica,
Božje volje tumačica.
Ne slušaš je, poganin si ljuti,
Na nebesa ne vode te puti.

13. Tko čuva u crkvi Kristovoj nauk uvijek čist i nepokvaren?

Čuva ga nepogrešivo učiteljstvo crkve.

14. Tko čini nepogrešivo učiteljstvo crkve?

Nepogrešivo učiteljstvo crkve čini sveti otac papa i sjedinjeni s njim biskupi.

15. Zašto se to učiteljstvo crkve zove nepogrešivo?

To učiteljstvo zove se zato nepogrešivo, jer s pomoću Duha Svetoga ne može pogriješiti, kad naučava, što treba da vjerujemo i činimo, da se spasemo.

16 Kako smo mi dužni vladati se prema katoličkoj crkvi, ako hoćemo da dođemo u život vječni?

Mi smo dužni nauk njezin vjerovati, zapovijedi njezine držati i svete sakramente, koje ona podjeljuje, primati.

17. Što kaže Krist za one koji ne slušaju crkve?

Za one koji ne slušaju crkve, kaže Krist ovo: Tko ne sluša crkve, neka ti bude kao poganin i publikan Mat. 18, 17.

Opomena. Štuj i ljubi crkvu katoličku kao svoju majku i slušaj rado i ponizno njene zapovijedi i naredbe, jer »onaj ne može imati Boga za oca, koji nema crkvu za mater.« Sv. Ciprijan.

§ 2. Općinstvo svetih.

18. Tko je još s kršćanima na zemlji združen?

S kršćanima na zemlji združeni su jošte blaženi na nebu i u čistilištu.

19. Kako se zove ta duhovna zadruga?

Ta duhovna zadruga zove se općinstvo svetih.

20. Što nam koristi, što smo združeni s blaženima na nebu?

Koristi nam to, što nam zasluge i molitve blaženih pomažu kod Boga.

21. Što koristi dušama u čistilištu, koje su s nama združene?

Dušama u čistilištu koristi to, jer ih mi pomažemo molitvom, milostinjom i drugim dobrim djelima, osobito svetom misom. (Dušni dan.)

22. Što koristi nama, što smo združeni s drugima na zemlji?

Nama to koristi, jer smo dionici svih svetih misa, molitava, dobrih djela i svih duhovnih dobara crkve katoličke, osobito kad smo u milosti.

Opomena. Hvali Bogu, što ti je obećao, da će ti oprostiti grijehe; ali pamti to, da on prašta grijehe samo onomu, koji tvrdo pregne popraviti se.

Deseti članak vjere.

1. Kako glasi deseti članak vjere?

Deseti članak vjere glasi: Oproštenje grijeha.

2. Što nas uči deseti članak vjere?

Deseti članak vjere uči nas, da u crkvi katoličkoj po zaslugama Kristovim možemo dobiti oproštenje svih grijeha i zaslužnih kazni. (Efeš. 1, 7.).

3. Koje je sakramente naredio Krist za oproštenje grijeha?

Za oproštenje grijeha naredio je Krist krst i pokoru.

Opomena. Služi se očima, ušima i jezikom uvijek na dobro, a nikada na zlo, da jednoć uskrsneš na vječno blaženstvo, a ne na vječno prokletstvo.

Jedanaesti članak vjere.

1. Kako glasi jedanaesti članak vjere?

Jednaesti članak vjere glasi: Uskrsnuće tijela.

2. Što biva kad čovjek umire?

Kad čovjek umire duša se rastaje s tijelom i polazi na sud, a tijelo se vraća u zemlju.

3. Dokada ostaje tijelo u zemlji?

Tijelo ostaje u zemlji do sudnjega dana, a onda će Bog tijelo probuditi i s dušom zauvijek sjediniti.

4. Kako zovemo to što će Bog probuditi tijelo i s dušom sjediniti?

Što će Bog tijelo probuditi i s dušom sjediniti to zovemo uskrsnuće tijela.

5. Hoće li svi ljudi uskrsnuti?

Hoće svi ljudi uskrsnuti: no dobri uskrsnut će s preobraženim tijelom, a zli s ružnim.

Opomena. Služi se očima, ušima i jezikom uvijek na dobro, a nikada na zlo, da jednoć uskrsneš na vječno blaženstvo, a ne na vječno prokletstvo.

Dvanaesti članak vjere.

1. Kako glasi dvanaesti članak vjere?

Dvanaesti članak vjere glasi: Život vječni. Amen.

2. Što nas uči dvanaesti članak vjere?

Dvanaesti članak vjere uči nas da poslije ovoga života na zemlji ima drugi život na nebu, gdje će biti pravednici zavijek nagrađeni.

3. Što je nebo?

Nebo je mjesto, gdje pravednici uživaju vječno blaženstvo.

4. Hoće li prokleti uvijek živjeti?

I prokleti će uvijek živjeti, ali u paklu, gdje će se mučiti dan i noć po sve vijeke.

Primjer: Bogati raskošnik.

5. Što je pakao?

Pakao je, kako reče Krist, vječni oganj, gdje će biti vječni plač i škrgut zubâ. Mark. 9, 42—67; Mat. 25, 30.

6. Tko će biti osuđen u pakao?

U pakao biće osuđen svaki koji umre u nemilosti Božjoj, to jest u smrtnom grijehu.

7. Što se razumijeva, kad se kaže: četiri posljednje stvari čovjeka?

Razumijeva se: 1. smrt, 2. sud, 3. pakao i 4. nebo.

8. Zašto završujemo Vjerovanje apostolsko riječju Amen?

Riječju Amen završujemo Vjerovanje apostolsko zato, da potvrdimo, da stalno vjerujemo sve, što uči Vjerovanje apostolsko.

Opomena. Promisli dobro: jedamput propao, zauvijeke propao; kratka radost — vječna žalost, a kratka žalost — vječna radost.

GLAVA DRUGA.

O zapovijedima.

1. Je li dosta za spasenje samo vjerovanje sve, što je Bog objavio?

Za spasenje nije dosta samo vjerovati sve, što je Bog objavio, nego treba i držati zapovijedi, koje nam je Bog dao.

Glavna zapovijed.

2. Koja je glavna zapovijed. u kojoj su sve druge?

Glavna zapovijed jest: Ljubiti Boga i bližnjega.

3. Kako glasi ta zapovijed?

Ta zapovijed glasi ovako: Ljubi gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom i svom snagom svojom. To je najveća i prva zapovijed. A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Mark. 12, 30, 31; Mat. 22, 37—40.

§ 1. O ljubavi Boga.

4. Što nam zapovijeda zapovijed o ljubavi k Bogu?

Zapovijeda nam, da ljubimo Boga nadasve.

5. Kako ljubimo Boga nadasve?

Boga ljubimo nadasve, kad ga ljubimo više negoli sve drugo u svijetu i pripravni smo prije sve izgubiti negoli se grijehom od Boga razdružiti.

6. Zašto smo dužni ljubiti Boga?

Boga smo dužni ljubiti osobito zato, jer je on najveće dobro i jer nam je od njega svako dobro.

Od Tebe mi sve, što imam,
Od Tebe mi sve, što trebam;
Ti dobroto, ljubiš mene;
Daj, da ljubim i ja Tebe!

7. Po čemu se poznaje da ljubimo Boga?

Da Boga ljubimo poznaje se po tom, što njegove zapovijedi držimo.

Opomena. Ljubi Boga, pa zato često misli na njega, moli mu se, sve čini i trpi njemu za ljubav, i ničega se većma ne boj nego li uvrijediti Boga.

§ 2. O ljubavi bližnjega.

8. Što nam zapovijeda zapovijed o ljubavi k bližnjemu?

Zapovijeda nam, da ljubimo bližnjega kao sami sebe.

9. Tko je naš bližnji?

Naš bližnji je svaki čovjek, bio nam prijatelj ili neprijatelj.

10. Kakova treba da je ljubav k bližnjemu?

Ljubav k bližnjemu treba da je: 1. iskrena, 2. djelotvorna, 3. općenita.

11. Kada je naša ljubav iskrena?

Ljubav naša je iskrena, kada bližnjemu od srca želimo dobro, kako to želimo sebi.

12. Kada je naša ljubav djelotvorna?

Ljubav je naša djelotvorna, kada bližnjemu dobro činimo, koliko možemo.

»Sve, što hoćete, da vama čine ljudi, činite i vi njima.« Mat. 7, 12.

Primjer: Milosrdni Samarijanac. Luk 10.

13. Kada je naša ljubav općenita?

Ljubav je naša općenita, kada mi ljubimo svakoga čovjeka, bio nam prijatelj ili neprijatelj.

14. Zašto smo dužni ljubiti sve ljude, pa i neprijatelje?

Dužni smo ljubiti sve ljude, pa i neprijatelje:

1.) jer nam je to Krist zapovijedio i svojim primjerom nas naučio;

2.) jer su svi ljudi djeca jednoga Oca nebeskoga, svi su Kristovom krvlju otkupljeni i na vječno blaženstvo pozvani.

15. Koga osobito preporučuje Sveto Pismo ljubavi našoj?

Sveto pismo osobito preporučuje ljubavi našoj siromahe, udovice i sirote i uopće sve, koji su u kakovoj nevolji.

Opomena. Budi ljubazan prema svakomu, a osobito prema svojoj braći i rodacima. Ne vraćaj nikomu zlo za zlo, nego se moli Bogu za onoga, koji te je kada uvrijedio.

Deset zapovijedi Božjih.

1. Gdje nas se šire razlaže kako treba ljubiti Boga i bližnjega?

Kako treba ljubiti Boga i bližnjega šire nam se razlaže u deset zapovijedi Božjih.

2. Kaži deset zapovijedi Božjih!

1.) Ja sam gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene.
2.) Ne izusti imena gospodina Boga svoga uzalud.
3.) Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji.
4.) Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5.) Ne ubij.
6.) Ne sagriješi bludno.
7.) Ne ukradi.
8.) Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.
9.) Ne poželi žene bližnjega svoga.
10.) Ne poželi nikakove stvari bližnjega svoga.

3. Tko nam je dao deset zapovijedi?

Deset zapovijedi dao nam je sam Bog po svojemu slugi Mojsiju na gori Sinaju.

4. Na što je Bog napisao deset zapovijedi?

Bog ih je napisao na dvije kamene ploče.

Prva zapovijed Božja.

1. Kako glasi prva zapovijed Božja?

Prva zapovijed Božja glasi: Ja sam gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene.

2. Što zapovijeda Bog u prvoj zapovijedi osobito?

U prvoj zapovijedi zapovijeda Bog osobito, da se mi njemu, jedinomu Bogu i gospodaru svomu, klanjamo i dostojno ga štujemo.

3. Na koliko načina štujemo Boga?

Boga štujemo na dva načina: unutrašnjim i izvanjim.

4. Kako štujemo Boga unutrašnjim načinom?

Boga štujemo unutrašnjim načinom:

1.) ako u njega vjerujemo, u njega se ufamo i njega nadasve ljubimo;

2.) ako mu se klanjamo, zahvaljujemo i njegovoj se volji podlažemo.

5. Što treba da se ufamo od Boga?

Od Boga treba da se ufamo, da će nam oprostiti grijehe, dati svoju milost i život vječni.

6. Zašto treba da mi sve to ufamo?

Mi treba da sve to ufamo, jer nam je to:

1.) svemogući, milosrdni i vječni Bog obećao;

2.) Krist zaslužio.

7. Kako štujemo Boga izvanjim načinom?

Izvanjim načinom štujemo Boga, ako idemo k službi Božjoj, pobožno ruke sklapamo, klečimo i t. d.

Primjer: Isus kao dvanaestgodišnji dječak u hramu.

8. Ko se ogrešuje o izvanje štovanje Boga?

Ogrešuje se onaj, koji zanemaruje službu Božju ili se kod nje nepristojno vlada.

Opomena. Probudi svaki dan vjeru, ufanje i ljubav i moli pobožno ujutro i uveče. U crkvi vladaj se uvijek pristojno, moli se Bogu klečeći i sklopljenih ruku.

O prvoj zapovijedi dalje.

Štovanje i priznanje svetih.

9. Je li dopušteno svete štovati i prizivati?

Svete štovati i prizivati jest dopušteno, pače to je pravo i spasonosno, jer su oni prijatelji Božji, pa nam svojim zagovorom pomažu kod Boga.

10. Kako ćemo najbolje štovati svete?

Svete ćemo najbolje štovati; ako slijedimo njihove kreposti, te ako njima slični budemo.

11. Kako se molimo Bogu, a kako svetima?

Bogu se molimo, da nam on sam pomogne svojom svemoćnosti, a svetima se molimo, da nam pomognu svojim zagovorom kod Boga.

12. Koga treba da štujemo i prizivljemo nada sve anđele i svete?

Nada sve anđele i svete treba da štujemo i prizivljemo blaženu Djevicu Mariju, majku Božju.

13. Je li pravo štovati kipove i slike Isusa i svetih?

Štovati kipove i slike Isusa i svetih jest doista pravo, jer kada već dijete štuje slike svojih roditelja, to više treba da štujemo kipove i slike Isusa i svetih.

Opomena. Štuj i pobožno prizivaj svete, osobito bl. Djevicu Mariju, sv. Josipa i svoga imenjaka. Čitaj rado životopise svetih i nastoj živjeti, kako su oni živjeli.

Druga zapovijed Božja.

1. Kako glasi druga zapovijed Božja?

Druga zapovijed Božja glasi: Ne izusti imena gospodina Boga svoga uzalud.

2. Što zabranjuje Bog u drugoj zapovijedi?

U drugoj zapovijedi zabranjuje Bog sve, čim se pogrđuje njegovo sveto ime.

3. Ko pogrđuje ime božje?

1.) ko nedostojno izgovara ime Božje,
2.) ko Boga huli i psuje (kune),
3.) ko proklinje,
4.) ko se grešno zaklinje (prisiže),
5.) ko ne drži zavjeta.

4. Kada se nedostojno izgovara ime Božje?

Nedostojno se izgovara ime Božje, kada se ime Božje ili imena svetih izgovaraju u šali, srditosti ili od navade.

5. Što će reći: huliti na Boga?

Huliti na Boga ili psovati Boga reći će: podrugljivo govoriti o Bogu, o svetima i o svetim stvarima.

»Ko opsuje (pohuli, prokune) ime Gospodnje, neka smrću umre, neka ga kamenuje sva općina.« 3. Mojs. 24, 16.

6. Što će reći proklinjati?

Proklinjati reći će: zazivati zlo na sebe ili na druge i pri tom grditi ime Božje.

7. Što će reći zakleti se ili priseći?

Zakleti se ili priseći reći će: Pozvati Boga za svjedoka, da istinu govorimo ili da ćemo obećanje držati.

8. Što će reći zavjetovati se?

Zavjetovati se reći će: svojevoljno obećati Bogu, da ćemo učiniti nešto dobro, što inače nijesmo dužni učiniti.

Opomena. Čuvaj se svake psovke ili kletve, zaklinjanja ili proklinjanja. Usta kršćanina, toga djeteta Božjega, neka samo blagosilju, kakono reče sv. Petar: »Ne vraćajte psovke za psovku; nego nasuprot blagosiljajte, jer ste na to pozvani, da naslijedite blagoslov.« I. Pet. 3, 9.

Treća zapovijed Božja.

1. Kako glasi treća zapovijed Božja?

Treća zapovijed Božja glasi: Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.

2. Što zapovijeda Bog u trećoj zapovijedi?

U trećoj zapovijedi zapovijeda Bog svetkovati dan Gospodnji, to jest nedjelju.

3. Kako treba da svetkuješ nedjelju?

Nedjelju treba da svetkujemo bogumilim djelima, osobito da idemo k svetoj misi, da slušamo riječ Božju da dostojno primamo svete sakramente i da ne radimo težačkoga posla.

4. Koji su poslovi težački?

Poslovi težački jesu tjelesni poslovi, koje obično rade sluge, težači i zanatlije.

U nedjelju počinut se sjeti,
Nedjelja se Gospodinu sveti.

Opomena. Savjesno svetkuj dan Gospodnji; ne povodi se za onima, koji ga oskvrnjuju. »Bio nam Bog milostiv, nama ništa ne koristi ostaviti zakon i pravdu Božju.« Tako je rekao Matija, kad su mnogi zanemarivali službu Božju. I. Mat. 2, 21.

Četvrta zapovijed Božja.

1. Kako glasi četvrta zapovijed Božja?

Četvrta zapovijed Božja glasi: Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.

2. Što zapovijeda Bog u četvrtoj zapovijedi?

U četvrtoj zapovijedi zapovijeda Bog, da roditelje i poglavare štujemo, ljubimo i slušamo.

3. Zašto su djeca dužna svoje roditelje štovati, ljubiti i slušati?

Djeca su dužna roditelje štovati, ljubiti i slušati, jer su im roditelji za Bogom najveći dobročinci i namjesnici Božji.

4. Što čeka djecu koja svojih roditelja ne štuju, ne ljube i ne slušaju?

Djecu koja svojih roditelja ne štuju, ne ljube i ne slušaju čeka na ovom svijetu prokletstvo Božje, ruglo i sramota, a na drugom vječna muka.

Primjer: Ham, Apsalom.

5. Što čeka djecu koja četvrtu zapovijed vjerno drže?

Djecu koja četvrtu zapovijed vjerno drže čeka na ovom svijetu Božja pomoć i blagoslov, a na drugom vječno blaženstvo.

Primjer: Isak, mladi Tobija.

Djecu, koja štuju roditelje,
Čeka sreća i rajsko veselje.
Kud stariji okom,
Dobro dijete skokom.

6. Koga smo još dužni štovati, ljubiti i slušati uz roditelje?

Dužni smo štovati, ljubiti i slušati jošte i hranitelje, učitelje, gospodare i sve duhovne i svjetovne poglavare.

7. Kada nije slobodno slušati roditelje i poglavare?

Nije slobodno slušati kad bi što zapovjedili, što Bog zabranjuje, jer: većma se treba Bogu pokoravati nego ljudma. Dj. ap. 5, 29.

Primjer: Tri mladića u ražarenoj peći Apostoli pred velikim vijećem.

Opomena. Štuj roditelje, svećenike i učitelje i sve, koji su nad tobom po službi, časti i starosti. Pokoravaj se rado po primjeru Isusa, koji je bio pokoran Mariji i Josipu.

Peta zapovijed Božja.

1. Kako glasi peta zapovijed Božja?
Peta zapovijed Božja glasi: Ne ubij.

2. Što zabranjuje Bog u petoj zapovijedi?
U petoj zapovijedi zabranjuje Bog sve, čim se ko ogrešuje:
1.) o svoj život i zdravlje,
2.) o život i zdravlje bližnjega svoga,
3.) o dušu bližnjega svoga,

3. Ko se ogrešuje o svoj život i zdravlje?
O svoj život i zdravlje ogrešuje se:
1.) ko se sam ubije,
2.) ko kvari svoje zdravlje i prikraćuje život neumjerenim jelom i pićem, jakom srdžbom, razuzdanim življenjem i t. d.

4. Tko se ogrešuje o život i zdravlje bližnjega svoga?
O život i zdravlje bližnjega svoga ogrešuje se:
1.) ko bližnjega nepravedno ubije ili rani;
2.) ko ga ljuti (jedi) ili zlostavlja i tako mu život gorči i prikraćuje.

Primjeri: Starac Eleazar. Sedam braće Makabejaca i mučenici.

5. Ko se ogrešuje o dušu bližnjega?
O dušu bližnjega ogrešuje se, ko bližnjega sablažnjava, to jest hotimice navodi na grijeh ili ga potpomaže u griješenju.

6. Što je dužan učiniti onaj koji je naškodio tijelu i duši bližnjega?
Ko je naškodio tijelu i duši bližnjega dužan je nesamo pokajati se i ispovjediti, nego i učinjeno zlo, koliko može, popraviti.

Opomena. Ne svađaj se s ni s kim, ne gnjevi se ni na koga niti ga tuci. Kloni se zavodnika kao vraga, jer ti hoće da upropasti dušu; a sam se čuvaj, da ni riječju ni činom ne sablazniš bližnjega.

Šesta zapovijed Božja.

1. Kako glasi šesta zapovijed Božja?
Šesta zapovijed Božja glasi: Ne sagriješi bludno.

2. Što zabranjuje Bog u šestoj zapovijedi?
U šestoj zapovijedi zabranjuje Bog:
1.) sve, što je bestidno, kao: besramno misliti, željeti, gledati, govoriti i činiti;
2.) sve, što bi čovjeka moglo na to navesti kao: nepristojno igranje, pjevanje ružnih pjesama, čitanje zlih knjiga i t. d.

3. Što treba činiti da se očuvamo od toga grijeha?
Da se očuvamo od toga grijeha, treba osobito:
1.) da se klonimo zlih družtava i grešnih prilika,
2.) da se u napasti preporučujemo Bogu i blaženoj Djevici Mariji,
3.) da imamo u pameti da Bog sve vidi i da možemo iznenada umrijeti.

Opomena. Često misli na riječi Sv. Pisma: »Kako li je lijep čisti naraštaj sa sjajnošću, jer je besmrtan spomen njegov, i u Boga je i u ljudi priznat.« Mud. 4, 1. Zato ne čini ništa ni sam ni s drugim, što ne smiju znati pošteni ljudi.

Sedma zapovijed Božja.

1. Kako glasi sedma zapovijed Božja ?
Sedma zapovijed Božja glasi: Ne ukradi.

2. Što zabranjuje Bog u sedmoj zapovijedi?
U sedmoj zapovijedi zabranjuje Bog škoditi imutku bližnjega razbojstvom, krađom, prijevarom, lihvom ili drugim načinom.

3. Što je dužan učiniti onaj koji ima tuđe, ili koji je učinio štetu bližnjemu?
Ko ima što tuđe dužan je to popraviti, a ko je učinio štetu dužan je štetu nadoknaditi brže, koliko može.

Što zapovijeda Bog u sedmoj zapovijedi?

U sedmoj zapovijedi zapovijeda Bog poštivati tuđe i bližnjemu činiti dobro.

Od tuđega dobra čuvaj ruke,
Jer ćeš teške podnositi muke.

Opomena. Ne uzimlji tuđe stvari, pa bile još tako male cijene. Imaj onu na umu: »Što ti ne bi rad, da tebi drugi čini, ono nemoj ni ti drugomu učiniti«, kao i onu našu: »Krivo stečeno, nije blagosloveno; oteto prokleto«.

Osma zapovijed Božja.

1. Kako glasi osma zapovijed Božja?

Osma zapovijed Božja glasi: Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.

2. Što zabranjuje Bog u osmoj zapovijedi?

U osmoj zapovijedi zabranjuje Bog ponajprije lažno svjedočiti na koga, to jest na sudu kazati što nije istina.

Primjer: Lažni svjedoci svjedoče lažno na Nabota, na Isusa Krista.

3. Što još zabranjuje osma zapovijed Božja?

Osma zapovijed zabranjuje još: 1.) lagati, 2.) ogovarati i klevetati, 3.) krivo suditi.

4. Što zapovijeda Bog u osmoj zapovijediti?

U osmoj zapovijedi zapovijeda Bog, da budemo iskreni i da uvijek istinu govorimo.

Gdje laž ruča, vjera
Ondje ne večera.
Kleveta je kuga,
A klevetnik šuga.

Opomena. Mrzi laž i licemjerje. Ne govori nikada zlo o bližnjemu. Ali i ne skrivaj njegovih pogrešaka onima, koji ga mogu popraviti, kao što su to roditelji, učitelji, poglavari.

Deveta zapovijed Božja.

1. Kako glasi deveta zapovijed Božja?

Deveta zapovijed Božja glasi: Ne poželi žene bližnjega svoga.

2. Što zabranjuje Bog u devetoj zapovijedi?

U devetoj zapovijedi zabranjuje Bog uopće misliti i željeti što besramno, napose poželjeti tuđu zakonitu ženu.

Deseta zapovijed Božja.

1. Kako glasi deseta zapovijed Božja?

Deseta zapovijed Božja glasi: Ne poželi nikakove stvari bližnjega svoga.

2. Što zabranjuje Bog u desetoj zapovijedi?

U desetoj zapovijedi zabranjuje Bog krivično poželjeti tuđe dobro.

Primjer: Kralj Ahab i žena mu Jezabela.

Opomena. Čovjek gleda što je na očima, a Gospodin gleda na srce.« I. Kralj. 16, 7. Zato izbij nečiste misli i želje brzo i zbiljski iz glave znajući da te Bog svagdje vidi i da ima paklenih muka.

Pet zapovijedi crkvenih.

1. Jesmo li osim zapovijedi Božjih dužni držati još koje druge zapovijedi?

Jesmo; dužni smo držati još i pet zapovijedi crkvenih.

2. Kaži pet zapovijedi crkvenih!

1.) Svetkuj zapovijedane blagdane.

2.) Slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane.

3.) Posti zapovijedane poste i u određene dane ne mrsi.

4.) Svake se godine najmanje jedamput određenomu za to svećeniku ispovjedi i o Uskrsu pričesti.

5.) Ne svadbuj svečano u zabranjeno vrijeme.

Opomena. Pregni da ćeš zapovijedi crkvene savjesno držati, da te Isus jednom primi kano dobru ovčicu svoga stada, koje je povjereno svetom Petru i njegovim nasljednicima.

Prva i druga zapovijed crkvena.

1. Kako glasi prva zapovijed crkvena?
Prva zapovijed crkvena glasi: Svetkuj zapovijedane blagdane.

2. Što zapovijeda prva zapovijed crkvena?
Prva zapovijed crkvena zapovijeda da blagdane, koje je crkva naredila na spomen Krista i svetih, onako svetkujemo kao i nedjelju.

3. Kako glasi druga zapovijed crkvena?
Druga zapovijed crkvena glasi: Slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane.

4. Što zapovijeda druga zapovijed crkvena?
Druga zapovijed crkvena zapovijeda, da svaku nedjelju i blagdan slušamo svetu misu pažljivo i pobožno.

5. Ko je dužan u nedjelju i blagdane slušati svetu misu?
Dužan je slušati svako, ko je došao k razumu, ako ga ne opravdava valjan razlog.

Opomena. Priuči se ići nedjeljom i blagdanima prije i poslije podne k službi Božjoj, i to, ako ikako možeš, u župnu crkvu.

Treća zapovijed crkvena.

1. Kako glasi treća zapovijed crkvena?
Treća zapovijed crkvena glasi: Posti zapovijeđane poste i u određene dane ne mrsi.

2. Što zapovijeda treća zapovijed crkvena?
Treća zapovijed crkvena zapovijeda postiti zapovijedane poste i ne mrsiti u izvjesne dane.

3. Kako da postimo na zapovijedane poste?
Na zapovijedane poste smijemo samo jedamput na dan do sita se najesti, i to o podne, a ujutro i naveče samo malo založiti.

4. Što znači ne mrsiti?
Ne mrsiti znači ne jesti meso i juhu od mesa.

5. Ko je dužan postiti?
Postiti je dužan svaki, koji je navršio dvadeset i prvu godinu, a nije stupio još u žezdesetu.

6. Komu je zabranjeno mrsiti?
Mrsiti je zabranjeno onomu, koji je navršio sedmu godinu, ako ga ne opravda valjan razlog, na pr. bolest, siromaštvo i t. d.

7. Kada je zabranjeno mrsiti?
Mrsiti je zabranjeno u sve petke.

8. Kada smo dužni postiti?
Postiti smo dužni u sve dane u korizmi osim nedjelje.

9. Kada smo dužni postiti i ne mrsiti?
Postiti i ne mrsiti dužni smo:
1.) na čistu srijedu,
2.) na petke i subote u korizmi,
3.) na kvatrene dane,
4.) prije nekih blagdana.

Opaska. Blagdani prije kojih smo dužni postiti i ne mrsiti jesu: Duhovi, Velika Gospa, Svi Sveti i Božić. Korizmeni post i nemrs prestaje na Veliku subotu poslije podne.

U gdjekojim biskupijama post i nemrs vrlo su ublaženi. Svako neka se drži u tom odredbe svoga biskupa.

Opomena. Dobra je molitva s postom. Tob. 12, 8. Posti točno sve poste, ne jedi mesa u određene dane.

Četvrta zapovijed crkvena.

1. Kako glasi četvrta zapovijed crkvena?
Četvrta zapovijed crkvena glasi: Svake se godine najmanje jedamput određenomu zato svećeniku ispovjedi i o Uskrsu pričesti.

2. Što zapovijeda četvrta zapovijed crkvena?
Četvrta zapovijed crkvena zapovijeda, da se:
1.) najmanje jedamput u godini ispovijedamo i
2.) da se o Uskrsu pričestimo.

Opomena. Veoma je spasonosno što češće ići na sv. ispovijed i pričest. Revni kršćani idu na sv. ispovijed i pričest svaki mjesec i uoči velikih blagdana.

Prestupak zapovijedi.

1. Što će reći: griješiti?

Griješiti reći će: hotimice prestupiti Božji zakon.

2. Kako se može sagriješiti?

Sagriješiti se može, ako ko:
1.) zlo misli, govori ili čini;
2.) ne učini ono dobro koje je dužan učiniti.

3. Jesu li svi grijesi jednaki?

Svi grijesi nisu jednaki; ima teških grijeha koji se zovu smrtni, a ima i manjih koji se zovu laki grijesi.

Neki grijesi porediju se u Sv. Pismu trunu u oku, a neki brvnu. Mat. 7, 3.

4. Kaži sedam glavnih grijeha!

Sedam glavnih grijeha:
1.) oholost,
2.) skupost,
3.) bludnost,
4.) zavist,
5.) neumjerenost u jelu i pilu,
6.) srditost,
7.) lijenost.

5. Zašto se ovi grijesi zovu glavni?

Ovi grijesi zovu se zato glavni, što su glavni izvor drugim grijesima.

6. Ko čini smrtni grijeh?

Smrtni grijeh čini ko svojevoljno prestupi zakon Božji u velikoj stvari.

7. Ko čini laki grijeh?

Laki grijeh čini ko prestupi zakon Božji ili u maloj stvari ili ne posve svojevoljno.

8. Treba li se čuvati samo smrtnoga grijeha?

Čuvati se treba nesamo smrtnoga, nego i svakoga grijeha, bio težak ili lak.

9. Zašto se treba čuvati svakoga grijeha?

Čuvati se treba svakoga grijeha zato, jer je grijeh najveće zlo.

10. Zašto je grijeh najveće zlo?

Grijeh je zato veliko zlo, jer grijehom vrijeđamo Boga, a sebi dobavljamo kazan.

11. Kakovu kazan dobavljamo sebi grijehom?

Smrtnim grijehom dobavljamo sebi vječnu muku u paklu, a lakim grijehom vremenitu kazan na ovom svijetu ili na drugom u čistilištu.

Opomena. Svega vijeka svojega imaj na umu Boga i čuvaj se da ikada pristaneš na grijeh i zanemariš zapoviješti gospodina Boga svojega. Tob. 4, 6. — Neboj se, sinko moj, ubog život doduše provodimo, ali ćemo imati mnogo dobra, ako se budemo bojali Boga i uklanjali se svakom grijehu, te činili dobro. Tob. 4, 23.

Prod' se grijeha, što slast obećava,
Jer ti samo slatki otrov dava:
Kratka radost, vječna žalost!

Kršćanska krepost.

1. Što je kršćanska krepost?

Kršćanska krepost je stalna volja činiti svagda što je Bogu drago.

2. Kolikovrsne su kršćanske kreposti?

Kršćanske su kreposti dvovrsne: bogoslovske i ćudoredne.

3. Koje su bogoslovske kreposti?

Bogoslovske kreposti jesu: vjera, ufanje i ljubav.

4. Kako možemo ukratko probuditi u sebi vjeru, ufanje i ljubav?

Vjeru, ufanje i ljubav možemo ukratko ovako probuditi:

Bože, vjerujem u te, jer si nepogrešivo istinit!
Bože, ufam se u te, jer si beskrajno milosrdan!
Bože, ljubim te, jer si neizmjerno dobar!

5. Koje su glavne ćudoredne kreposti?

Glavne ćudoredne kreposti jesu ove četiri:

1.) razboritost, 2.) pravičnost, 3.) umjerenost, 4.) jakost (duševna).

Opomena. Suspreži svoje želje i ne popuštaj im, jer inače nećeš biti krepostan. Bori se hrabro do smrti, a Bog će ti dati vijenac života. Otkriv. 3, 10.

GLAVA TREĆA.

Sredstva kojima dobivamo milosti Božje.

Milost uopće.

1. Možemo li sami od sebe vjerovati, zapovijedi držati i spasti se?

Ne možemo, nego nam zato treba milosti ili pomoći Božje.

2. Što je milost Božja?

Milost Božja jest unutrašnja vrhunaravska pomoć ili dar, što nam Bog radi zaslugâ Isusa Krista daje za naše vječno spasenje.

3. Kolikovrsna je milost?

Milost je dvovrsna: 1.) djelujuća, 2.) posvećujuća.

4. Što djeluje u nama milost djelujuća?

Milost djelujuća prosvjetljuje nam razum da možemo spoznati dobro, i potiče volju da zlo mrzimo, a dobro ljubimo i činimo.

5. Što je milost posvećujuća?

Milost posvećujuća jest vrhunaravski nezasluženi dar, koji Duh Sveti uliva u našu dušu, po kojemu mi od grešnika postajemo pravednici, djeca Božja i baštinici kraljevstva nebeskoga.

6. Gdje dobiva grešnik milost posvećujuću?

Milost posvećujuću dobiva grešnik u sakramentu krsta, a ako je već kršten, u sakramentu pokore.

7. Kako dugo ostaje milost posvećujuća u duši pravednikovoj?

Milost posvećujuća ostaje u duši pravednikovoj tako dugo, dok smrtno ne sagriješi.

8. Kakva su dobra djela što ih činimo u milosti posvećujućoj.

Dobra djela što ih činimo u milosti posvećujućoj jesu zaslužna djela.

9. Što zaslužujemo dobrim djelima koja činimo u milosti?

Dobrim djelima koja činimo u milosti zaslužujemo:

1.) umnoženje milosti posvećujuće,

2.) vječno blaženstvo.

10. Koja dobra djela preporučuje nam osobito Sv. Pismo?

Sveto Pismo preporučuje nam osobito: molitvu, post i milostinju.

11. Na što osobito gleda Bog u našim dobrim djelima?

U našim dobrim djelima gleda Bog osobito na dobru nakanu, kojom postaju i neznatna dobra djela kod Boga veoma zaslužna.

12. Što je dobra nakana?

Dobra nakana jest namjera služiti Bogu i štovati ga.

13. Kako se može ukratko probuditi dobra nakana?

Dobra nakana može se ukratko ovako probuditi: Bože i Gospodine, sve za Tvoju slavu!

14. Je li korisno češće probuditi dobru nakanu?

Dobru nakanu veoma je korisno na dan češće probuditi, a osobito valja to učiniti svako jutro.

15. Čim dobivamo milost Božju?

Milost Božju dobivamo osobito svetim sakramentima i molitvom.

Opomena. Pazi osobito da ne izgubiš milosti posvećujuće, jer je ona najdragocjeniji dar Božji. Čuvaj se dakle grijeha i moli često gospodina Boga da ti dade milost kako bi istrajao u dobru do smrti.

Sveti sakramenti.

1. Što je sakramenat?

Sakramenat je vidljiv znak naređen od Isusa Krista, kojim nam se daje nevidljiva milost i unutrašnje posvećenje.

2. Kakove nam milosti daju sakramenti?

Sakramenti: 1.) d a j u n a m ili u m n o ž a v a j u milost posvećujuću.
2.) svaki sakramenat daje još i posebne milosti.

3. Kako treba da primamo sakramente?

Sakramente treba da primamo dostojno i valjano pripravljeni.

4. Koliko je sakramenata naredio Krist?

Krist je naredio sedam svetih sakramenata.

5. Kaži sedam svetih sakramenata?

1.) krst,
2.) potvrda,
3.) presveti oltarski sakramenat,
4.) pokora,
5.) posljednja pomast,
6.) sveti red,
7.) ženidba.

Krst.

1. Koji je prvi i najpotrebniji sakramenat?

Prvi i najpotrebniji sakramenat jest krst.

2. Zašto je krst prvi sakramenat?

Krst je prvi sakramenat, jer se prije krsta ne može nijedan drugi sakramenat valjano primiti.

3. Zašto je krst najpotrebniji sakramenat?

Krst je zato najpotrebniji sakramenat, jer se bez krsta ne može niko spasti.

4. Što je krst?

Krst je sakramenat kojim se čovjek vodom i riječju Božjom od svakoga grijeha čisti i u Kristu za život vječni preporađa i posvećuje.

5. Ko može valjano krstiti?

Valjano krstiti može svaki čovjek; ali kad nije upravo sila treba da krsti samo svećenik, i to duhovni pastir.

6. Kako se podjeljuje krst?

Krst se podjeljuje ovako: kršteniku poliva se glava vodom i ujedno se izgovaraju Kristove riječi: »J a t e k r s t i m u i m e O c a i S i n a i D u h a S v e t o g a«.

Potvrda.

1. Što je potvrda?

Potvrda je sakramenat u kojem se potvrđeniku polaganjem biskupovih ruku, mazanjem svete krizme i molitvom daje Duh Sveti, koji ga jača da može svoju vjeru stalno priznati i po njoj živjeti.

2. Koje milosti daje sveta potvrda?

Sveta potvrda:
1.) umnožava u nas milost posvećujuću,
2.) daje nam Duha Svetoga koji nas jača da možemo svoju vjeru javno priznavati i po njoj živjeti,
3.) bilježi nam dušu neizbrisivim biljegom.

3. Kako se podjeljuje potvrda:

Potvrda se ovako podjeljuje:
Biskup polaže ruku na onoga koji se potvrđuje, moli nad njim i čini mu svetom krizmom na čelu znak svetoga križa govoreći: »Znamenujem te znakom svetoga križa i potvrđujem te krizmom spasenja u ime Oca, Sina i Duha Svetoga. Amen.«

4. Što treba da čini, ko ide na svetu potvrdu?

Ko ide na svetu potvrdu, treba:
1.) da nauči glavne istine vjere, napose o svetoj potvrdi;

2.) da pobožno prizivlje Duha Svetoga i da obeća Bogu da će živjeti i umrijeti kao dobar kršćanin, i

3.) da primi svetu potvrdu u milosti Božjoj, pa zato treba da se prije dostojno ispovjedi i pričesti.

5. Je li potvrda za spasenje potrebna?

Potvrda nije baš za spasenje potrebna, ali bi sagriješio ko bi je zanemario primiti.

Presveti oltarski sakramenat.

§ 1. Krist je nazočan u presvetom oltarskom sakramentu.

1. Što je presveti oltarski sakramenat?

Presveti oltarski sakramenat jest pravo tijelo i prava krv Gospodina našega Isusa Krista, koji je pod prilikama kruha i vina za hranu duši našoj zbilja i bivstveno nazočan.

2. Kada je Isus Krist naredio presveti oltarski sakramenat?

Presveti oltarski sakramenat naredio je Krist na posljednjoj večeri uoči svoje gorke muke.

3. Kako je Isus Krist naredio taj presveti sakramenat?

Ovako: Isus Krist uze hljeb, blagoslovi ga, prelomi i dade učenicima svojim govoreći: »Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje.« Zatim uze kalež s vinom, blagoslovi ga i dade učenicima svojim govoreći: »Pijte iz njega svi, jer je ovo krv moja. To činite na moj spomen.«

4. Što su to prilike kruha i vina?

Prilika kruha i vina jest sve ono, što od kruha i vina vidimo i osjećamo, kao što je oblik, boja, tek, miris i t. d.

5. Je li Krist dao apostolima vlast pretvarati kruh u svoje tijelo i vino u svoju krv?

Jest; Krist je dao apostolima vlast pretvarati kruh u njegovo tijelo, a vino u njegovu krv veleći im: »To činite na moj spomen!«

6. Na koga je prešla od apostola ta vlast?

Ta vlast prešla je na biskupe i svećenike.

7. Kada vrše biskupi i svećenici tu vlast?

Tu vlast vrše biskupi i svećenici u svetoj misi, kad izgovaraju nad kruhom i vinom riječi Kristove: »Ovo je tijelo moje; ovo je krv moja.«

8. Jesmo li dužni klanjati se Kristu u presvetom oltarskom sakramentu?

Jesmo dužni klanjati se Kristu u presvetom oltarskom sakramentu, jer je u njemu Krist kano Bog i čovjek doista nazočan.

Opomena. Budi miran i pobožan u crkvi, jer u njoj Krist Gospodin stanuje; idi često u crkvu, klanjaj se ondje Isusu i moli ga, da ti dade svoju milost, a čuvaj se svake nepristojnosti.

§ 2. Sveta misa.

9. Što je to sveta misa?

Sveta misa je neprestana žrtva novoga zavjeta, u kojoj se Isus Krist pod prilikama kruha i vina prikazuje svomu nebeskom ocu.

10. Kako se prikazuje Krist u svetoj misi?

U svetoj misi prikazuje se Krist nekrvnim načinom, jer u svetoj misi Krist niti trpi niti umire.

11. Komu koristi sv. misa?

Sveta misa koristi svoj crkvi: živima i mrtvima.

Opomena. Trsi se da budeš nesamo u nedjelju i blagdane kod svete mise, nego i svaki dan, ako ti je ikako moguće.

§ 3. Sveta pričest.

12. Što će reći pričestiti se?

Pričestiti se reći će: uistinu blagovati tijelo i krv Isusa Krista duši za hranu.

13. Kakove nam milosti daje sv. pričest?

Sveta pričest:

1.) združuje nas najuže s Kristom i umnožava nam milost posvećujuću,

2.) slabi nam zle želje i krijepi nas u dobru,

3.) čisti nas od lakih grijeha i čuva od smrtnih.

14. Prima li svako u svetoj pričesti ove milosti?

Ne prima nego samo onaj, koji se dostojno pričesti, to jest u milosti posvećujućoj.

15. Kakav grijeh čini ko se nedostojno pričesti?

Ko se nedostojno pričesti čini teški grijeh svetogrđa.

Sv. Pavao kaže: »Tko nedostojno jede kruh ovaj ili pije kalež Gospodnji krivac će biti tijela i krvi Gospodnje... sud sebi jede i pije ne razlikujući tijela Gospodnjega.« I. Kor. 11, 27—28.

16. Što treba da učini prije pričešćivanja ko je u smrtnom grijehu?

Ko je u smrtnom grijehu treba da se prije pričešćivanja valjano ispovjedi.

17. Kako se treba pripraviti tijelom za svetu pričest?

Tijelom se treba pripraviti za svetu pričest ovako:

1.) treba biti natašte, to jest, od ponoći ništa ne jesti niti piti,

2. treba doći čist i pristojno odjeven.

18. Kako treba pristupiti k stolu Gospodnjemu?

K stolu Gospodnjemu treba pristupiti što smjernije, sklopljenih ruku i oborenih očiju.

19. Kako treba primiti svetu hostiju?

Svetu hostiju treba ovako primiti: pod bradu treba metnuti molitvenik ili rubac, glavu podići, čedno otvoriti usta i jezik spustiti na donju usnicu.

Ne treba držati svete hostije u ustima dok se posve rastopi. Ako se prilijepi za nebo treba je jezikom, a ne prstom odlijepiti i potisnuti.

20. Što treba činiti poslije pričešćivanja?

Poslije pričešćivanja treba se čedno povratiti na svoje mjesto i ondje još koje vrijeme moliti.

21. Kako treba provesti pričesni dan?

Pričesni dan treba da provedemo bogoljubno i pobožno kloneći se svjetovnoga veselja.

O p o m e n a. Pregni da ćeš ići što češće k stolu Gospodnjemu i da ćeš se što svetije hraniti kruhom anđeoskim.

Pokora.

1. Što je sakramenat pokore?

Sakramenat pokore jest sakramenat u kojem svećenik mjesto Boga oprašta grijehe.

2. Komu se opraštaju grijesi u sakramentu pokore?

U sakramentu pokore opraštaju se grijesi onomu, koji se za grijehe skrušeno pokaje, iskreno ih ispovjedi i volju ima popraviti se i za grijehe zadovoljiti.

3. Kada je Krist naredio sakramenat pokore?

Sakramenat pokore naredio je Krist kad je poslije svoga uskrsnuća rekao apostolima: »P r i m i t e D u h a S v e t o g a! K o j i m a o p r o s t i t e g r i j e h e, o p r o s t i ć e i m s e, a k o j i m a z a d r ž i t e, z a d r ž a ć e s e!«

4. Mogu li se svi grijesi oprostiti u sakramentu pokore?

U sakramentu pokore mogu se svi grijesi oprostiti, koji su poslije krštenja učinjeni.

5. Što treba da učini onaj koji hoće da dostojno primi sakramenat pokore?

Ko hoće da dostojno primi sakramenat pokore, treba:

1.) da ispita svoju savjest,

2.) da se pokaje za grijehe,

3.) da odluči ne griješiti više,

4.) da se ispovjedi,

5.) da zadovolji za grijehe.

§ 1. O ispitivanju savjesti.

6. Što će reći ispitati svoju savjest?

Ispitati svoju savjest reći će: zbiljski razmišljavati što smo sagriješili.

7. Što treba da činimo prije nego počnemo ispitivati savjest?

Prije nego počnemo ispitivati savjest treba da se pobožno pomolimo Duhu Svetomu neka nam prosvijetli pamet.

Ovako se pomoli Duhu Svetomu: D u š e S v e t i, p r o s v i j e t l i m e, d a m o g u s v e s v o j e g r i j e h e s p o z n a t i, z a n j i h s e i s t i n s k i p o k a j a t i i p o t p u n o i h i s p o v j e d i t i.

8. Kako možemo ispitivati svoju savjest?

Svoju savjest možemo ispitati tako da se pitamo:

1.) jesmo li se ogriješili o koju Božju ili crkvenu zapovijed mišlju, željom, govorom ili djelom;

2.) jesmo li sagriješili kojim glavnim ili tuđim grijehom; i

3.) jesmo li zanemarili koje dobro djelo koje smo bili dužni učiniti.

9. Kako se još mogu djeca lako sjetiti svojih grijeha?

Djeca se jošte mogu lako sjetiti svojih grijeha ako pomisle kako su se vladala:

1.) u crkvi,

2.) u školi,

3.) kod kuće prema svojim roditeljima, braći i ukućanima,

4.) na ulici ili na polju, sami ili s drugima.

10. Treba li da se ispitujemo i za broj grijeha?

Treba da se ispitujemo bar za teške grijehe koliko smo ih puta učinili i u kakvim prilikama.

§ 2. O pokajanju.

11. Što će reći pokajati se?

Pokajati se reći će: žaliti i mrziti na učinjene grijehe.

P r i m j e r: Petar je izašao i gorko plakao što je zatajio Isusa.

12. Kakvo treba da je pokajanje?

Pokajanje treba da je: 1.) unutrašnje, 2.) općenito i 3.) svrhunaravsko.

13. Kada je pokajanje unutrašnje?

Pokajanje je unutrašnje kad nam je doista od srca žao, što smo sagriješili i kada srcem mrzimo na grijeh kao na najveće zlo.

14. Kada je pokajanje općenito?

Pokajanje je općenito kada se kajemo za sve svoje grijehe ili barem za sve s m r t n e.

15. Kada se kajemo svrhunaravski?

Svrhunaravski kajemo se kada nam je žao, što smo grijehom uvrijedili Boga, nebo izgubili i vječnu muku zaslužili.

16. Što treba činiti da se možemo svrhunaravski pokajati?

Da se možemo svrhunaravski pokajati treba promisliti:

1.) da smo grijehom zaslužili da nas Bog kazni,

2.) da je Isus zbog grijeha naših trpio i umro,

3.) da smo grijehom uvrijedili Boga, svoga nebeskog oca, najvećega dobročinca i najveće dobro.

17. Na koliko načina možemo se svrhunaravski pokajati?

Svrhunaravski pokajati možemo se: s a v r š e n o i n e s a v r š e n o.

18. Kada se kajemo savršeno?

Savršeno kajemo se, kad se kajemo iz savršene ljubavi k Bogu zato, što smo grijehom uvrijedili Boga, najveće dobro.

19. Kad se kajemo nesavršeno?

Nesavršeno kajemo se, kad se kajemo zato, što smo grijehom izgubili nebo i zaslužili vječnu kazan.

20. Treba li se savršeno pokajati i onda kada idemo na ispovijed?

Kad idemo na ispovijed dovoljno je, ako se i nesavršeno pokajemo, ali se ipak treba trsiti da se savršeno pokajemo.

21. Kada treba da se pokajemo idući na ispovijed?

Idući na ispovijed treba da se pokajemo prije ispovijedi ili bar prije negoli nas svećenik odriješi.

§ 3. O odluci.

22. Što treba da je združeno s pokajanjem?

S pokajanjem treba da je združeno: 1.) ufanje da će nam Bog oprostiti grijehe, 2.) dobra odluka.

23. Što je dobra odluka?

Dobra odluka jest prava volja popraviti se i ne griješiti više.

24. Na što treba da se odluči ko ima pravu volju popraviti se?

Ko ima pravu volju popraviti se treba da se odluči:

1.) da će se čuvati svih teških grijeha i bližnje grešne prigode,

2.) da će upotrebiti sve što je potrebno da se popravi,

3.) da će zadovoljštinu činiti i svaki učinjeni kvar naknaditi.

25. Što je bližnja grešna prigoda?

Bližnja grešna prigoda jest osoba, društvo, igra i sve, što koga obično zavodi na grijeh.

26. Kako se može probuditi pokajanje i odluka?

Ovako: Oče nebeski, kajem se za sve svoje grijehe, nesamo što sam njima izgubio Tvoju milost, a zaslužio kazan na ovom i drugom svijetu, nego najvećma kajem se zato, što sam njima uvrijedio Tebe, najveće dobro, koje sada nadasve ljubim. Mrzim na sve svoje grijehe i tvrdo odlučujem, da Te, dragi Bože, neću nikada više uvrijediti i da ću se čuvati svake prigode grešne.

§ 4. O ispovijedi.

27. Što će reći ispovijediti se?

Ispovjediti se reći će: skrušeno kazati učinjene grijehe svećeniku da nas od njih odriješi.

28. Kako se treba ispovijedati?

Ispovijedati se treba: 1.) potpuno, 2.) iskreno i 3.) razgovijetno.

29. Kada se ispovijedamo potpuno?

Potpuno se ispovijedamo kada kažemo bar sve teške grijehe, kojih se sjećamo.

30. Što još treba kazati o teškim grijesima?

O teškim grijesima treba kazati:

1.) koliko smo puta koji teški grijeh učinili, i

2.) potrebne prilike.

31. Kako će grešnik kazati onda kada ne zna pravo koliko je puta učinio koji teški grijeh?

Kada grešnik ne zna koliko je puta koji teški grijeh učinio treba da kaže: ovaj grijeh učinio sam ili svaki dan ili svake sedmice ili svaki mjesec dana otprilike toliko puta.

32. Trebamo li i lake grijehe ispovjediti?

Lakih grijeha ne trebamo baš ispovjediti, ali je to dobro i spasonosno.

33. Kada se ispovijedamo iskreno?

Iskreno se ispovijedamo onda kada se ispovjedniku upravo onako tužimo, kako spoznajemo da smo Bogu krivi, te niti što tajimo niti se izgovaramo.

34. Što treba da promisli grešnik koga je sram iskreno se ispovjediti?

Grešnik koga je sram iskreno ispovjediti se treba da promisli:

1.) da on tim čini novi teški grijeh, ako se iskreno ne ispovjedi,

2.) da je ipak bolje svoje grijehe tajno ispovjediti svećeniku koji je dužan o njima šutjeti, nego u grijehu nemirno živjeti, nesrećno umrijeti, pa se na sudnji dan pred svim svijetom osramotiti.

35. Što treba da čini pokornik, koji je na ispovijedi zaboravio kazati koji grijeh?

Ako je pokornik zaboravio na samoj ispovijedi koji grijeh kazati treba da taj grijeh kaže na idućoj ispovijedi.

36. Što treba da čini onaj grešnik koji svojom krivicom nije kazao koji grijeh?

Grešnik koji svojom krivicom nije kazao koji grijeh, na primjer, što se nije dovoljno ispitao, ili što se stidio kazati, ta treba da ponovi cijelu onu ispovijed.

37. Kada se ispovijedamo razgovijetno?

Razgovijetno se ispovijedamo onda kada tako jasno govorimo da ispovjednik može sve razumjeti.

38. Kako se počinje ispovijed?

Ispovijed se počinje ovako: Molim vas, oče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu pravo i potpuno očitovati svoje grijehe.

Dobivši blagoslov kaži dalje: Ja nevoljni grešnik tužim se Bogu svemogućemu, blaženoj Djevici Mariji, svima svetima i vama, oče duhovni, namjesto Boga, da sam od svoje posljednje ispovijedi, koju sam (na primjer: o Uskrsu, o Božiću, prije dvije, tri nedjelje i t. d.) izvršio, često i mnogo sagriješio. (Sada treba kazati grijehe.)

39. Kako se završuje ispovijed?

Ispovijed se završuje ovako: Za ove i sve ostale grijehe svega života svoga kajem se od svega srca, što sam uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje grijehe i tvrdo odlučujem da ću se popraviti i da neću više griješiti. Molim vas, oče duhovni, naložite mi spasonosnu pokoru i odriješite me od grijehâ.

40. Što treba zatim činiti?

Treba dobro paziti na ispovjednikove opomene i zapamtiti pokoru koju nam naloži, pa ako što zapita, iskreno i čedno odgovoriti.

Opomena. Ne idi prije iz ispovjedaonice, dok ti ispovjednik ne pokaže da možeš otići.

§ 5. O zadovoljštini.

41. Što će reći zadovoljštinu učiniti?

Zadovoljštinu učiniti reći će: onu pokoru izvršiti koju nam je ispovjednik zadao.

42. Zašto nam ispovjednik zadaje pokoru?

Ispovjednik zadaje nam pokoru zato:

1.) da donekle zadovoljimo za grijehe i tako umanjimo vremenite kazni,

2.) da se popravimo.

43. Oprašta li Bog s grijehom i sve kazni?

Vječnu kazan oprašta Bog svaki put s grijehom, ali vremenitih kazni ne oprašta uvijek.

Primjer: David komu je Bog oprostio grijehe, ali mu je sin umr'o.

44. Koja je vremenita kazan za grijeh?

Vremenita kazan jeste ona, koja se trpi ili ovdje na zemlji ili u čistilištu.

Opomena. Ispovijedaj se često, ali svaki put dobro ispitaj savjest, skrušeno se pokaj, odluči popraviti se, očituj iskreno sve grijehe, da ti bude sakramenat pokore na spasenje, a ne na propast.

Evo sad si zdrav, nemoj više griješiti, da ti se što gore ne dogodi. Iv. 5, 14.

Oprost.

45. Što je oprost?

Oprost (oproštenje) je otpuštenje vremenitih kazni, koje nam crkva daje izvan sakramenta pokore.

46. Što se uopće zahtijeva da možemo dobiti oprost?

Da možemo dobiti oprost zahtijeva se:

1.) da smo u milosti posvećujućoj,

2.) da točno izvršimo sve ono, što je crkva naredila za dobivanje oprosta.

Posljednja pomast.

1. Što je posljednja pomast?

Posljednja je pomast sakramenat u kojem bolesnik mazanjem svetim uljem i molitvom svećenikovom prima milost za dobro duše, a više puta i tijela.

2. Tko može primiti posljednju pomast?

Posljednju pomast može primiti svaki kršćanin, koji je došao k razumu, a teško je obolio.

Sveti red.

1. Što je sveti red?

Sveti red je sakramenat, kojim se podjeljuje svećenička vlast i milost.

2. Kakovu vlast imadu svećenici?

Svećenici imadu osobitu vlast:
1.) mogu pretvarati kruh i vino u tijelo i krv Kristovu;
2.) mogu oprostiti grijehe.

Ženidba.

1. Što je ženidba?

Ženidba je sakramenat kojim se dvije slobodne osobe, muško i žensko, uzimlju i od Boga milost dobivaju da mogu svoje dužnosti do smrti vjerno izvršivati.

2. Tko je naredio ženidbu?

Ženidbu je naredio sam Bog u raju, a Krist ju je uzvisio na sakramenat.

Blagoslovine.

1. Što su blagoslovine?

Blagoslovine su:
1.) blagoslovljene stvari, kao: voda, ulje, so, kruh i vino;
2.) zaklinjanja i blagosiljanja.

2. Tko je naredio blagoslovine?

Blagoslovine je naredila crkva, koja je dobila vlast od Krista da može blagosiljati i svetiti.

Molitva.

1. Što će reći moliti?

Moliti reći će: dići pamet i srce k Bogu.

2. Zašto molimo?

Molimo ili da Boga slavimo ili da mu zahvaljujemo ili da ga za što prosimo.

3. Kako treba da molimo?

Treba da molimo: 1.) pobožno, 2.) ponizno, 3.) pouzdano, 4.) Bogu odano i 5.) postojano.

4. Kada molimo pobožno?

Pobožno molimo kada mislimo na ono, što molimo, a čuvamo se drugih misli.

5. Kada molimo ponizno?

Ponizno molimo kada spoznajemo da smo sami po sebi slabi i da nismo vrijedni onoga, što od Boga tražimo.

Primjer: Farizej i carinik.

6. Kada molimo pouzdano?

Pouzdano molimo kada se tvrdo ufamo da će nas Bog uslišiti, ako je ono, što molimo, njemu na slavu, a nama na spasenje.

7. Kada se molimo Bogu odano?

Bogu se odano molimo kada ostavljamo Bogu na volju da nas usliši, kad i kako je to njegova sveta volja.

»Oče, ne moja, nego Tvoja budi volja!« reče gospodin Isus. Luk. 22, 42.

8. Kada molimo postojano?

Postojano molimo kada ne prestajemo moliti ni onda, kad nam se čini da nas Bog nije uslišao.

Primjer: Susjed prosi u susjeda hljeba.

9. Kada treba da molimo?

Treba da molimo često, osobito ujutru i uveče, prije i poslije blagovanja, kada zvoni na molitvu, kada smo u crkvi, u napasti i nevolji.

Kad počinješ djelo, reci:
Bog pomogo i svi sveci!
Jer bez Božjeg blagoslova
Nema dobra nikakova.

10. Koja je najizvrsnija molitva?

Najizvrsnija molitva je: Očenaš ili molitva Gospodnja.

11. Zašto se Očenaš zove molitva Gospodnja?

Očenaš zove se zato molitva Gospodnja, jer je sam Krist, Gospodin naš, učio moliti Očenaš i zapovjedio da tako molimo.

12. Moli Očenaš!

Oče naš, koji si na nebesima; sveti se ime tvoje. Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas i otpusti nam duge naše, kao što i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

13. Što molimo obično poslije Očenaša?

Poslije Očenaša molimo molitvu na čast Majci Božojoj, koju zovemo Pozdrav anđelov ili Zdravomarija.

14. Moli pozdrav anđelov ili Zdravomariju!

Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama, blagosloven plod utrobe tvoje Isus! Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i u čas smrti naše. Amen.

15. Što molimo kad ujutru, u podne i uveče zvoni na molitvu?

Molimo ovo:

Anđeo Gospodnji navijestio je Mariji, i ona začela po Duhu Svetom. Zdravo, Marijo, i t. d.
Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj. Zdravo, Marijo, i t. d.
I Riječ tijelom postala i prebivala među nama. Zdravo, Marijo, i t. d.
Moli za nas, sveta Bogorodice!
Da vrijedni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se.

Milost tvoju, molimo te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, sina tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Molitve.

Očenaš.

Oče naš, koji si na nebesima; sveti se ime tvoje. Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdašnji daj nam danas. I otpusti nam duge naše, kao što i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

Zdravomarija.

Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama, blagosloven plod utrobe tvoje Isus. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i u čas smrti naše. Amen.

Vjerovanje apostolsko.

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetomu, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umr'o i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa; sjedi o desnu Boga, Oca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen.

Deset zapovijedi Božjih.

1.) Ja sam gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene.
2.) Ne izusti ime gospodina Boga svoga uzalud.

3.) Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji.
4.) Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5.) Ne ubij.
6.) Ne sagriješi bludno.
7.) Ne ukradi.
8.) Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.
9.) Ne poželi žene bližnjega svoga.
10.) Ne poželi nikokove stvari bližnjega svoga.

Pet zapovijedi crkvenih.

1.) Svetkuj zapovijedane blagdane.
2.) Slušaj pobožno svetu misu u nedjelju i ostale zapovijedane blagdane.
3.) Posti zapovijedane poste i u određene dane ne mrsi.
4.) Svake se godine najmanje jedamput određenomu zato svećeniku ispovjedi i o Uskrsu pričesti.
5.) Ne svatbuj svečano u zabranjeno vrijeme.

Sveti sakramenti.

1.) krst,
2.) potvrda,
3.) presveti oltarski sakramenat,
4.) pokora,
5.) posljednja pomast,
6.) sveti red,
7.) ženidba.

Dužnosti kršćanske.

Prva: Bježi zlo duhovno ili grijeh.
Druga: Čini dobro ili: drži zapovijedi Božje i živi kreposno.

Čin vjere.

Vjerujem u te, Bože moj, da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama: Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem da je druga osoba, Sin Božji, krepošću Duha

Svetoga čovjekom postao, rodio se i sve nas otkupio; da će doći suditi žive i mrtve; da će dobre naplatiti slavom nebeskom, a grešnike kazniti mukama paklenim. Vjerujem dalje u sve, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati crkva rimokatolička. A sve to vjerujem zato, što si to navijestio Ti, Bože, koji si neizmjerna milost i vjekovita istina, koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš! O Bože, umnoži vjeru moju!

Čin ufanja.

Ufam se u te, premilostivi Bože moj, da ćeš mi po zaslugama i smrti Isusove i po mojim dobrim djelima, s pomoću tvojom učinjenim, oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, što ti svemogući Bože, dati možeš, što si obećao i u obećanju svojem stalan si i vjeran. O Bože, objačaj ufanje moje.

Čin ljubavi.

Ljubim te, Bože moj, svim srcem i dušom svojom nadasve i više nego samoga sebe, jer si ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, i radi tebe ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe. O Bože, užeži ognjem ljubavi svoje srce moje, te iz ove goreće prama tebi ljubavi jako se kajem, što sam ikada uvrijedio tebe, neizmjerno dobro. Mrzim na sve grijehe života svoga, i to većma nego na ikoje drugo zlo. O da te nisam nikada uvrijedio! Tvrdo obećavam, da ću se čuvati svakoga grijeha, te volim umrijeti nego ikojim grijehom, osobito smrtnim, uvrijediti tebe, najveće dobro. A sve ću učinjene grijehe po milosti tvojoj iskreno ispovijediti i dostojnu za njih pokoru činiti. Smiluj mi se dakle, svemogući Isuse, i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe. Amen.

Pozdrav Anđelov.

(Moli ujutro, o podne i uveče kada zvoni Gospi na pozdrav.)

Anđeo Gospodnji navijestio je Mariji, i ona začela po Duhu Svetom. Zdravo, Marijo, i t. d.

Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj. Zdravo, Marijo, i t. d.

I Riječ tijelom postala i prebivala među nama.

Zdravo, Marijo, i t. d.

Moli za nas sveta Bogorodice!

Da vrijedni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se! Milost svoju, molimo te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

(Obično se još ovdje dodaje Očenaš i Zdravomarija za duše u čistilištu.)

Čislo ili krunica.

Kad moliš čislo opominji se različitih tajna iz života, muke i proslave Isusove. U prva tri anđelova pozdrava kod riječi »Isus« dodaj:

1.) Koji nam umnožio vjeru!
2.) Koji nam učvrstio ufanje!
3.) Koji u nama usavršio ljubav!

Dalje spomeni jedno od ove tri vrste otajstva:

Radosna otajstva.

(Od prve nedjelje Došašća do Korizme.)

1.) Kojega si, Djevice, začela.
2.) Kojega si, Djevice, idući Elizabeti u pohode nosila.
3.) Kojega si, Djevice, rodila.
4.) Kojega si, Djevice, u hramu našla.

Žalosna otajstva.

(Od početka Korizme do Uskrsa.)

1.) Koji se za nas krvlju znojio.
2.) Koji je za nas bio bičevan.
3.) Koji je za nas bio trnjem okrunjen.
4.) Koji je za nas križ nosio.
5.) Koji je za nas bio raspet.

Slavna otajstva.

(Od Uskrsa do Duhova.)

1.) Koji je uskrsnuo od mrtvih.
2.) Koji je na nebo uzašao.
3.) Koji je Duha Svetoga poslao.
4.) Koji je tebe, Djevice, u nebo uzeo.
5.) Koji je tebe, Djevice, na nebesima okrunio.

Neki dodavaju još i šestu deseticu za pokojnike:
Koji se smilovao na duše u čistilištu.

Ispovjedne molitve.

Ispovijed počinje se ovako: Molim vas, oče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu pravo i potpuno očitovati svoje grijehe.

Dobivši blagoslov, kaže se dalje: Ja nevoljni grešnik tužim se Bogu svemogućemu, Blaženoj Djevici Mariji, svim svetima i vama, oče duhovni, namjesto Boga, da sam od svoje posljednje ispovijedi, koju sam (na primjer o Uskrsu, Božiću, pred dvije, tri nedjelje i t. d.) izvršio, često i mnogo sagriješio.

Kazavši grijehe završuje se ispovijed ovako:

Za ove i sve ostale grijehe svega života kajem se od svega srca, što sam uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje grijehe i tvrdo odlučujem da ću se popraviti i da ne ću više griješiti. Molim vas, oče duhovni, naredite mi spasonosnu pokoru i odriješite me od grijeha.

Molitva prije propovijedi.

Dođi, Duše Sveti, treća božanska osobo, duše naše prosvijetitelju i svega dobra udjelitelju! Nadahni pameti naše i ognjem ljubavi svoje užeži srca naša, da sveto evanđelje i nauk kršćanski uzmožemo dobro razumjeti, zapamtiti, održati i održavajući duše svoje spasti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

KAZALO.

UVOD.

Strana

Odredenje čovjeka 8

GLAVA PRVA.

O vjeri 9
Prvi članak vjere:
§ 1. Bog 10
§ 2. Bog u tri osobe 12
§ 3. Stvaranje i upravljanje svijeta 12
§ 4. Anđeli 14
§ 5. Prvi ljudi i grijeh istočni 15
Drugi članak vjere 16
Treći članak vjere:
§ 1. Utjelovljenje Isusa Krista 17
§ 2. Skrovito življenje Isusovo 18
§ 3. Javno življenje Isusovo 19
Četvrti članak vjere 20
Peti članak vjere 21
Šesti članak vjere 22
Sedmi članak vjere 22
Osmi članak vjere 23
Deveti članak vjere:
§ 1. O crkvi 24
§ 2. Općinstvo svetih 26
Deseti članak vjere 27
Jedanaesti članak vjere 27
Dvanaesti članak vjere 28

GLAVA DRUGA.

O zapovijedima.

Strana

Glavna zapoviję:
§ 1. O ljubavi Boga 29
§ 2. O ljubavi bližnjega 30

Deset zapovijedi Božjih.

Prva zapovijed Božja 31
Štovanje i prizivanje svetaca 32
Druga zapovijed Božja 33
Treća zapovijed Božja 34
Četvrta zapovijed Božja 35
Peta zapovijed Božja 36
Šesta zapovijed Božja 37
Sedma zapovijed Božja 37
Osma zapovijed Božja 38
Deveta zapovijed Božja 38
Deseta zapovijed Božja 39
Pet zapovijedi crkvenih 39
Prva i druga zapovijed crkvena 40
Treća zapovijed crkvena 40
Četvrta zapovijed crkvena 41
Prestupak zapovijedi 42
Kršćanska krijepost 43

GLAVA TREĆA.

Sredstva, kojima dobivamo milosti Božje.

Milost uopće 44
Sveti sakramenti 46
Krst 46
Potvrda 47
Presveti oltarski sakramenat:
§ 1. Krist je nazočan u presvetom oltarskom sakramentu 48
§ 2. Sveta misa 49
§ 3. Sveta pričest 49
Pokora 51
§ 1. O ispitivanju savjesti 52
§ 2. O pokajanju 52

Strana

§ 3. O odluci 54
§ 4. O ispovjedi 55
§ 5. O zadovoljštini 57
Oprost 57
Posljednja pomast 58
Sveti red 58
Ženidba 58
Blagoslovine 59
Molitva 59
Molitve: Očenaš, Zdravomarijo. Vjerovanje apostolsko . . 62
Deset zapovijedi Božjih 62
Pet zapovijedi crkvenih 63
Sveti sakramenti 63
Dužnosti kršćanske. Čin vjere 63
Čin ufanja. Čin ljubavi. Pozdrav anđelov 64
Čislo ili krunica 65
Ispovjedne molitve 66
Molitva prije propovjedi 67
